

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 6 APRIL 1932

No. 849

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar, Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

5 APRIL 1932.

Ook deze week bleef de geldmarkt weder zeer ruim. De geldbehoefte voor de maandswisseling was uiterst gering en de geldvraag, die andere jaren gewoonlijk reeds in het begin van April begint door te komen, bleef geheel uit. Alleen op den ultimo en den volgende dag was er voldoende vraag naar callgeld, zoodat vrijwel het geheele aanbod plaatsing vond, echter niet hooger dan tot $\frac{3}{4}$ of 1 pCt. De volgende dagen kromp de vraag weder sterk in en groote bedragen bleven onplaatsbaar. De prolongatierente, die aanvankelijk $1\frac{1}{2}$ pCt. noteerde, zakte weder op 1 pCt. in. In particulier disconto ging buitengewoon weinig om en de koers brokkelde langzamerhand verder af, zoodat gisteren enkele posten zelfs voor $\frac{15}{16}$ pCt. werden afgesloten.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen met f 3,8 miljoen te zijn verminderd; de post binnenlandsche wissels daalde met f 3,2 miljoen en de beleeningen liepen met f 557.000 terug. De post papier op het buitenland bleef ongewijzigd. De diverse rekeningen onder de activa der Bank namen met f 6,1 miljoen af.

De goudvoorraad geeft deze week een toeneming te zien van f 6,3 miljoen; de voorraad zilver bleef nagenoeg op dezelfde hoogte.

De biljettencirculatie blijkt met f 12,7 miljoen te zijn uitgebreid. Daarentegen daalden de saldi in rekening-courant met f 22,1 miljoen; het saldo van 's Rijks schatkist nam met f 34,4 miljoen af, terwijl de saldi in rekening-courant van anderen een toeneming vertoonden van f 12,3 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 10 miljoen gestegen; het dekkingspercentage bedraagt ongeveer 78 pCt. tegen 77 pCt. de vorige week.

* *

Op de wisselmarkt bleef de toestand heel onzeker; de koersschommelingen kwamen meest tamelijk onverwacht, wat een nerveuze stemming teweeg bracht en een activiteit, die niet evenredig was aan het aantal zaken.

Van 9.37 is het Pond tot onder de 9.20 teruggelopen om daarna weder tot boven de 9.45 te komen; na een nieuwe inzinking tot ca. 9.23 kwam het slot op 9.35. Dollars openden op 2.4790 en liepen daarna regelmatig terug op 2.4725. De Dollar tegen het Pond schommelde tusschen de 3.75 en 3.82; slot 3.78. Marken waren aangeboden; van 58.90 daalde de koers tot onder de 58.50; slot 58.60. Ook Parijs lag aangeboden: 9.75—9.73 $\frac{7}{8}$. Belga's varieerden weinig: 34.63—34.60. Zwitsersche Francs 47.98—48.10—48.06. Lires iets lager 12.80. Tsj. Kronen 7.34. De Noordelijke deviezen alle lager: Kopenhagen 51, Stockholm 50.15, Oslo 48.85, Finsche Marken 4.32 $\frac{1}{2}$, Peseta's bleven ca. 16.70. Yen ca. 82, Rupees 71, Canadeesche Dollars 2.22 $\frac{1}{2}$.

Op de termijnmarkt geen verandering van betekenis.

Gouden munten zijn de laatste dagen weder wat meer gezocht, hoofdzakelijk voor buitenlandsche rekening.

LONDEN, 4 APRIL 1932.

Zooals te voorzien was geweest, was geld op de laatste twee dagen van Maart zeer gezocht en werd op den 31sten met moeite een beroep op de Centrale bank vermeden. De redenen voor deze tijdelijke schaarschte waren van markttechnischen aard; met den aanvang van de nieuwe maand werd geld weder gemakkelijk.

Disconto werd door de geldmarkt tot een vastere stemming beïnvloed en toen Vrijdag de toewijzing voor de nieuwe schatkistpromessen op even onder $2\frac{3}{16}$ pCt. werd gegund, steeg disconto voor drie maands bankaccepten verder tot $2\frac{1}{4}$ — $\frac{5}{16}$.

De eindcijfers van het begrootingsjaar, sluitende met een klein overschot, maakten een goeden indruk, ofschoon de hoop op een reductie in de directe belastingen wel wat verflauwd is.

Sterling was gedurende de vorige week vast tegenover de goudvaluta's. In hoofdzaak werden Dollars aangeboden door Parijs, verontrust door de budgetdiscussies in Washington. Dollars bereikten 3.83, doch zakten weder in tot 3.78. Guldens sluiten op 9.34 na 9.45.

DE INVLOED VAN HET BUITENLANDSCH KAPITAAL OP DE ONTWIKKELING VAN DE CULTURES TER OOSTKUST VAN SUMATRA.

Het doel van dit artikel is: een onderzoek in te stellen naar den invloed, die het buitenlandsch kapitaal naast het Nederlandsche gehad heeft op de ontwikkeling der groote Europeesche cultures ter Sumatra's Oostkust. Om dit onderzoek zooveel mogelijk aan het gestelde doel te laten voldoen, zal door ons de stof in twee deelen worden gesplitst en wel: *a.* in een historisch overzicht van de eerste opkomst en verdere ontwikkeling van de verschillende cultures en *b.* in een bespreking van den toestand, zooals deze einde 1930 was.

Opkomst en ontwikkeling van de hoofdcultures.

De ontwikkeling van de Oostkust als gebied van de groote Europeesche cultures is snel gegaan, sneller dan in eenig ander deel van ons Insulinde en wij behoeven niet ver in de historie terug te gaan, willen wij vaststellen, wanneer de eerste pioniers aan wal zijn gestapt en hun maatregelen hebben genomen tot openlegging van de eerste ondernemingen. In 1866 was het, dat P. W. Janssen en J. Nienhuys hun oog op dit gewest lieten vallen en van het Gouvernement concessies wisten te verkrijgen voor het stichten van de tabakscultuur. Deze concessies werden in 1870 ingebracht in de in dat jaar opgerichte Deli Maatschappij, de eerste groote tabakmaatschappij, waarnaast in den loop der 70er jaren nog verschillende andere werden opgericht. Geruimen tijd is de tabak de eenige cultuur geweest, welke hier met behulp van het Westersch kapitaal tot ontwikkeling werd gebracht en pas wanneer omstreeks 1900 de rubber- en eenige jaren later de theecultuur beginnen op te komen, kunnen wij zeggen, dat de tabak zijn monopoliepositie heeft verloren en een nieuwe phase in de economische ontwikkeling van dit gewest is ingetreden. Steeds sneller gaat dan de ontwikkeling en reeds in de na-oorlogsjaren, als de palmolie- en vezelcultuur beginnen op te komen, kunnen wij zeggen, dat het derde ontwikkelingsstadium is ingetreden, een stadium, dat van groot belang zal blijken te zijn en groote veranderingen in het economisch aspect van deze streek heeft veroorzaakt.

De tabakscultuur is steeds een bij uitstek nationale cultuur geweest, waarin de Nederlandsche belangen een overheerschende positie innamen. De in de 70er jaren opgerichte tabaksondernemingen waren Nederlandsche maatschappijen en zijn dat tot op heden gebleven. Naast deze groote lichamen verzezen een aantal kleinere maatschappijen, waaronder eenige Engelsche en zoo zien wij, dat omstreeks 1914 nog ongeveer f 15 miljoen¹⁾ Engelsch kapitaal in de tabakscultuur is gestoken. Van langen duur is dezen invloed echter niet geweest, want en door verkoop van ondernemingen aan „the big four” en door omzetting van tabaks- in rubberondernemingen, zien wij de Engelsche belangen bij deze cultuur steeds achteruitgaan, met gelijktijdige stijging van het Nederlandsche aandeel en het einde van dit proces is geweest, dat Nederland thans 96¼ pCt. van de tabakscultuur in handen heeft, terwijl het resterende deel over het Fransch-Belgisch- en het Zwitsersch kapitaal verdeeld moet worden.

Zooals boven reeds aangestipt, begint omstreeks 1900 de rubbercultuur op te komen, welke cultuur zoo snel in beteekenis toeneemt, dat zij de tabakscultuur in beteekenis al spoedig evenaart en haar, wat bebouwd oppervlak aangaat, al spoedig vele malen overtreft.

De pioniers voor deze cultuur zijn de Engelschen geweest, die omstreeks 1900 de eerste ondernemingen

¹⁾ Gijfmaterialiaal ontleend aan de jaarverslagen 1918/1930 van de Handelsvereniging te Medan.

openden. Tot 1905 gaat de ontwikkeling langzaam en blijft het beplante oppervlak gering, maar daarna nemen de uitbreidingen grootere vormen aan en zien wij, dat ook verschillende Nederlandsche maatschappijen, als de Rubber Cultuur Mij. Amsterdam, de Deli Batavia Rubber Mij. en de Sumatra Caoutchouc Mij. opgericht worden, met het doel hier de rubbercultuur ter hand te nemen. Nemen de Nederlandsche rubberbelangen hierdoor sterk toe, de Engelschen zitten ook niet stil, breiden regelmatig uit en weten hun voorsprong op het Nederlandsche kapitaal te behouden. Voor 1914 zien wij dan ook, dat slechts 38,9 pCt. van het in de rubbercultuur geïnvesteerde kapitaal in Nederlandsche handen is, terwijl het overige deel vrijwel geheel op rekening van Engeland komt. De wereldoorlog heeft de ontwikkeling van de rubbercultuur eerder versneld dan vertraagd en zoo zien wij, dat in de jaren 1914/18 het beplante areaal van 240.000 tot 297.000 acres stijgen. Een groot deel van deze uitbreiding komt op rekening van het Amerikaansche kapitaal, dat zich, zij het met andere oogmerken dan het Engelsche en Nederlandsche, voor de rubbercultuur is gaan interesseeren, welk interesse zich in 1917 uit in de oprichting van de „Goodyear Plantations Co.” De naam toont al aan, dat het hier niet de bedoeling was rubberondernemingen te stichten, om het voortgebrachte product op de markt af te zetten, maar dat de wensch, ten opzichte van de grondstoffenvoorziening een onafhankelijke positie in te nemen, de Goodyear fabrieken ertoe gebracht heeft, de voortbrenging van de grondstoffen zelf ter hand te nemen. De wensch, zoowel wat kwaliteit, kwantiteit als prijs betreft zekerheid te hebben bij de grondstoffenvoorziening is dus aanleiding geweest tot dezen vorm van integratie, een concentratie in verticale richting, waarbij een eindproducten voortbrengende industrie, het daaraan voorafgaande productie stadium, de voortbrenging der grondstoffen zelf ter hand neemt. In tijden van schaarschte en daardoor hooge prijzen zal deze concentratie zeker voordeelen hebben afgeworpen; de vraag is thans echter, of in dezen tijd van overproductie en steeds dalende prijzen die voordeelen zullen blijven bestaan. De factor productiekosten zal hier den doorslag geven en tenslotte bepalen, of de maatschappij de eigen grondstoffenproductie zal voortzetten, dan wel deze zal staken en haar behoeften in de open markt dekken. Zoolang naast de variabele kosten ook nog een deel van de constante kosten wordt goedgeemaakt, zal het rationeel zijn de productie voort te zetten, daar stopzetten een grooter nadeel beteekent. Pas als het ook niet meer mogelijk is, de variabele kosten geheel uit de opbrengst te dekken, zal verder produceeren oneconomisch worden. Een typisch voorbeeld hiervan zien wij bij de Firestone Plantations Ltd.¹⁾, welke in 1926 op groote schaal in Liberia rubberondernemingen heeft geopend, maar thans, hoewel een deel van de aanplant reeds taprijp is, niet tot tappen en verwerking overgaat; daar de huidige prijzen het voor de Firestone Plantations Ltd. voordeliger maken, haar grondstoffen op de open markt te koopen, dan op haar eigen ondernemingen tot tappen en verwerking van het product over te gaan.

Door de snelle ontwikkeling van de Amerikaansche rubberbelangen liep tusschen 1914 en 1918, ondanks vrij sterke stijging van het geïnvesteerde kapitaal, het Nederlandsche aandeel in de rubbercultuur terug van 38,9 tot 29,7 pCt. Tot 1925 heeft er dan een rustige ontwikkeling plaats, zonder dat de verhouding tusschen het Nederlandsche- en het vreemde kapitaal een

¹⁾ Th. Lighthart, „Firestone Plantations Ltd. in Liberia”, E.-S. B. 14-10-1931.

noemenswaardige verandering¹⁾ ondergaat. In 1925 en 1926 wekt het opzien en ontstemming, dat eenige Nederlandsche rubberondernemingen in Engelsche handen overgaan. Het betrof hier, o.m. eenige aan de toen liquideerende Deli Bank toebehoorende ondernemingen, welke tot den bestmogelijken prijs verkocht moesten worden en daardoor in Engelsche handen kwamen.

De hooge rubberprijzen in 1926 leidden in de eerste plaats tot een zeer intensieve productie, om daardoor onmiddellijk de vruchten van de gunstige marktconstellatie te kunnen plukken, maar, vooral bij de groote ondernemingen ook tot uitbreiding van het areaal. Hoewel het eerste product van die uitbreidingen thans onder zeer ongunstige omstandigheden aan de markt komt, heeft die uitbreiding voor de betrokken maatschappijen toch dit voordeel, dat, o.m. door betere selectie van het plantmateriaal, de productiekosten op de nieuwe aanplant aanmerkelijk gedaald zijn.

Het Nederlandsche aandeel in deze cultuur blijkt einde 1930 weer tot 38 pCt. te zijn gestegen, waardoor de vóórorlogsche positie weer bereikt is. Engeland en U.S.A. volgen met resp. 28 en 16½ pCt., terwijl het restant over vele andere landen verdeeld moet worden. De rubbercultuur is de eenige der groote cultures, waarbij de Nederlandsche belangen, hoewel toch van groote beteekenis, ondergeschikt aan de buitenlandse zijn gebleven en zooals de toestand zich thans laat aanzien, zijn in deze belangenverdeeling geen groote veranderingen te verwachten, daar onder de huidige omstandigheden alle uitbreidingsplannen zijn stopgezet en eerder een beperking van het beplante areaal te verwachten is.

Na de rubber is het de thee, die een plaats in de rij der groote cultures vraagt en omstreeks 1910 zien wij, dat hier de eerste thee-ondernemingen geopend worden. Dat de eerste ondernemingen in Engelsche handen waren en dat nog tot omstreeks 1927 het Engelsch kapitaal de grootste belangen bij deze cultuur had, is niet te verwonderen, daar de theecultuur in de Engelsche koloniën reeds van groote beteekenis was en men hier thans voordeel kon trekken van de daar opgedane ervaringen. Het Nederlandsch kapitaal heeft zich echter ook niet onbetuigd gelaten en zoowel het Nederl.-Ind. Landsyndicaat als later de H.V.A. hebben zich met kracht op deze cultuur geworpen. Gedurende de eerste 10 jaar ging de ontwikkeling van de theecultuur slechts in langzaam tempo, einde 1918 is het geïnvesteerde kapitaal nog slechts f 15 miljoen en pas na 1924 kunnen wij van een krachtige uitbreiding spreken. Dat daarin het Nederlandsche kapitaal het overgrote aandeel heeft gehad, blijkt wel uit het feit, dat omstreeks 1920 nog maar 25 pCt. en in 1927 reeds 52 pCt. van het in de theecultuur geïnvesteerde kapitaal in Nederlandsche handen was. Nadien neemt dit percentage nog regelmatig toe en bedraagt einde 1930 reeds 61½ pCt., terwijl van het resterende deel 32 pCt. in Engelsche en 6½ pCt. in Duitse handen is. In omvang de laatste 15 jaar vrijwel gelijk gebleven, is percentsgewijs het Engelsche belang bij de theecultuur sterk gedaald en zal nog verder dalen, als de bij de H.V.A. op het programma staande uitbreidingen, zoodra weer betere tijden aanbreken, ten uitvoer worden gebracht.

¹⁾ Jaarverslag 1925/26 De Javasche Bank.

INHOUD.

	Blz.
DE INVLOED VAN HET BUITENLANDSCH KAPITAAL OP DE ONTWIKKELING VAN DE CULTURES TER OOSTKUST VAN SUMATRA, I door <i>H. J. Manschot</i>	272
Werkloosheidscijfers in Nederland en België door <i>A. J. W. Renaud</i>	273
Contramine in fondsen door <i>Mr. J. S. G. Scheltema</i>	277
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Vóór de conferentie van Ottawa door <i>Prof. P. Geyl</i>	278
AANTEKENINGEN:	
Invoerccontingenteering van rijwielbanden	279
Kreuger & Toll als economische staat en wereldmacht	280
ONTVANGEN BOEKEN	281
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	281
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam.....	282
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	282
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	282—290
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

Met de opkomst van de palmolie- en vezelcultuur kunnen wij zeggen, dat dit gewest aan zijn derde stadium van ontwikkeling toe was. Deze nieuwe cultures hebben, zooals wij later uitvoeriger zullen zien, voor de economische ontwikkeling van de Oostkust dit groote voordeel, dat ze een betere risicoverdeeling scheppen en haar niet alleen afhankelijk maken van de rubber- en tabakscultuur.

In de exportcijfers van 1919 komt voor het eerst het product palmolie voor met de bescheiden hoeveelheid van 180 ton en waar er circa 8 jaar verloopt voor een oliepalmaanplant, een zoodanige productiviteit bereikt, dat verwerking van het product rendabel wordt, kunnen wij dus aannemen, dat omstreeks 1910 de eerste kapitalen in deze cultuur zijn gestoken. Het Fransch/Belgisch kapitaal heeft hier den pioniersarbeid verricht, echter op den voet gevolgd door de R.C.M.A., die zich omstreeks 1912 op deze cultuur begon toe te leggen. Voorloopig blijft de beteekenis gering en pas na den wereldoorlog komt de groote opbloei, waarbij het Nederlandsche kapitaal met het Fransch-Belgische om de eerste plaats strijdt en ook Duitschland een rol begint te spelen. Is in 1925 nog 60 pCt. van het in deze cultuur geïnvesteerde kapitaal in vreemde handen, geleidelijk nemen de Nederlandsche belangen toe en in 1930 is ook deze cultuur in overwegende mate Nederlandsch geworden.

De andere nieuwe cultuur is de vezelcultuur, welke zich in korten tijd een zeer belangrijke positie heeft verworven. Zien wij in 1920 de vezel voor het eerst met het bescheiden cijfer van 720 ton in de exportstatistieken voorkomen, met sprongen is dit cijfer gestegen, bereikte in 1929 reeds de 33.000 ton, terwijl op basis van de huidige aanplant een stijging tot 50.000 ton verwacht kan worden. De vezelcultuur is de eenige, die vanaf haar ontstaan geheel in Nederlandsche handen is geweest en waarin nooit enig vreemd kapitaal is geïnvesteerd. Het zijn vooral de H.V.A. en later de Kota Pinang Cultuur Mij., die zich op deze cultuur hebben toegelegd en haar snel tot ontwikkeling hebben gebracht. De groote investeringen, welke voor deze kapitaalintensieve cultuur vereischt zijn en het ingewikkelde en streng geheimgehouden verwerkingsproces, zullen wel oorzaak zijn, dat deze cultuur vrijwel geheel in handen van de twee genoemde maatschappijen is gebleven.

(Slot volgt.)

H. J. MANSCHOT.

WERKLOOSHEIDSCIJFERS IN NEDERLAND EN BELGIË.

Evenals in Engeland is ook hier te lande de invloed der vakvereenigingen niet te onderschatten. De arbeidsloonen zijn veelal door collectieve arbeidsovereenkomsten min of meer gefixeerd op een vast nominaal geldbedrag als minimum. Vooral geldt dit voor de zoogenaamde beschutte bedrijven. Omgekeerd evenredig met de daling der kosten van levensonderhoud (December 1931. voor Amsterdamsche arbeidersgezin-

nen bijvoorbeeld 17,8 pCt. in vergelijking met het gemiddelde der cijfers voor Dec. 1923, Maart, Juni en September 1924) zijn dus deze loonen in koopkracht gestegen. Nu Nederland door zijn handhaving van den gouden standaard — hetwelk door onze internationale positie als Crediteurstaat vermoedelijk ook het minst schadelijke alternatief is geweest — evenals bijvoorbeeld Duitschland, te kampen heeft met

sterke weerstanden in het aanpassingsproces van kleinhandelsprijzen, loonen, huren, gas- en electriciteits-tarieven e.d. aan het zeer sterk gedaalde niveau der groothandelsprijzen, rijst voor veler oogen het schrikbeeld der Engelsche loonvalorisatie met de funeste gevolgen daarvan voor de toekomst.

Vergelijkt men voor België over de jaren 1929, 1930 en 1931 de maandelijksche percentages der werkloosheid, gebaseerd op het gemiddeld aantal dagen werkloosheid per 1000 verzekerden en per week, zooals dat geregeld wordt aangegeven in het Belgische „Arbeidsblad”, dan is onderstaand overzicht samen te stellen:

Indexcijfers der werkloosheid in België.

	1929	1930	1931
Januari	4,2	3,9	14,6
Februari	6,5	4,1	16,2
Maart	2,0	3,3	14,7
April	0,7	4,2	13,7
Mei	0,6	3,8	10,8
Juni	0,8	3,3	11,2
Juli	1,1	4,3	12,9
Augustus	1,0	5,2	12,5
September	1,0	5,5	13,5
October	1,0	6,4	14,7
November	1,3	8,2	
December	2,2	11,2	

Bij deze cijfers is zoowel rekening gehouden met de geheel als met de gedeeltelijk werklozen. De betreffende percentages geven dus het aantal verzuimde arbeidsdagen ten opzichte van het totaal der dagen, dat er zonder werkloosheid had kunnen worden gewerkt. Ook voor Nederland zijn dergelijke indexcijfers der werkloosheid te geven, welke wij in onderstaand overzicht hebben samengevat:

Indexcijfers der werkloosheid in Nederland:

	1929	1930	1931
Januari	16,2	(11,7) 10,7	17,9
Februari	17,2	(9,8) 9,—	17,1
Maart	13,—	(6,7) 6,3	16,4
April	2,8	(5,4) 5,3	11,8
Mei	2,4	(4,8) 5,1	10,7
Juni	2,1	(4,3) 4,6	10,3
Juli	2,4	(5,2) 5,6	11,7
Augustus	2,5	(5,8) 6,3	12,2
September	2,5	(6,5) 7,1	12,8
October	2,7	(7,8) 8,4	14,8
November	4,2	(10,2) 10,6	
December	9,8	(15,1) 14,1	

Aangezien voor 1929 het gemiddelde is vastgesteld met inbegrip der werkloosheidscijfers in de aardewerkindustrie, terwijl dit voor 1931 niet het geval is, hebben wij voor 1930 beide cijfergroepen vermeld, waarvan die met inbegrip der aardewerkindustrie tusschen haakjes.

Voor de Belgische zoowel als voor de Nederlandsche indexcijfers vallen de laagste noteeringen in de maanden Mei en Juni. De seizoenwerkloosheid is dan klaarblijkelijk het geringst. Zonder nadere analyse zou men tot de conclusie moeten komen, dat de Nederlandsche cijfers in 1929, ofschoon op zichzelf verre van onrustbarend, toch steeds heel wat hooger waren dan de Belgische. Ook voor 1930 en begin 1931 valt de vergelijking nog steeds ten gunste der Belgische cijfers, hoewel de verschillen reeds heel wat geringer zijn dan in 1929. April 1931 evenwel schijnt de relatieve voorsprong van België tot het verleden te behooren. Na dien datum zijn de Nederlandsche cijfers doorgaans lager dan de Belgische. Nadere analyse kan slechts leeren, in hoeverre hieruit conclusies mogen worden getrokken.

Om den invloed der seizoenwerkloosheid zooveel mogelijk uit te schakelen kiezen we de cijfers van de maanden Juni 1929, 1930 en 1931, zoowel voor Nederland als voor België.

Indexcijfers der werkloosheid in België.

	Juni 1929	Juni 1930	Juni 1931
I. Mijbedrijven	0,—	0,2	1,6
II. Groefbedrijven	0,—	0,6	7,0
III. Metaalbedrijven	0,3	2,6	13,6
IV. Aardewerkbedrijven	0,1	2,7	19,1
V. Glasbedrijven	1,0	5,5	18,8
VI. Scheikundige bedrijven	0,9	2,9	11,2
VII. Voedingsbedrijven	0,4	0,9	4,4
VIII. Vezelbedrijven	1,2	4,8	9,8
IX. Kledingbedrijven	1,2	1,5	4,0
X. Bouwbedrijven	0,1	2,1	8,8
XI. Houtbewerk.- en huissnr.-bedr. .	0,4	2,7	11,7
XII. Huiden- en lederbedrijven	3,—	5,—	10,3
XIII. Tabaksbedrijven	1,2	6,4	9,—
XIV. Papierbedrijven	0,5	2,6	8,7
XV. Boekbedrijven	0,7	1,3	4,4
XVI. Kunstbedrijven	3,9	8,—	47,2
XVII. Vervoerbedrijven	3,2	14,2	27,3
XVIII. Andere bedrijven en beroepen	0,3	1,3	6,8

Indexcijfers der werkloosheid in Nederland:

	Juni 1929	Juni 1930	Juni 1931
I. Aardewerkind., enz.	0,04	0,9	1,4
II. Diamantind. (Amsterdam) ...	16,—	58,2	84,4
III. Drukkersbedrijven	3,1	2,8	4,7
IV. Bouwbedrijven, enz.	1,6	4,7	7,5
VI. Houtbewerking, enz.	2,9	3,8	13,—
VII. Kledingindustrie	4,5	5,6	6,1
IX. Lederindustrie	1,8	1,8	6,6
X. Steenkolenmijnen	0,01	0,3	0,2
XI—XIII. Metaalind., scheepsb.	2,4	5,9	18,8
XV. Textielnijverheid	1,3	4,7	10,5
XVII. Voed.- en genotm.bedr.	3,4	3,7	7,5
XVIII. Landb.bedr., veenderij	0,8	1,2	1,3
XIX. Visscherij	0,2	0,2	14,7
XX. Handelsreizigers	0,4	0,5	0,8
XXI. Verkeerswezen	0,9	1,4	8,3
XXIVa. Handels- en kantoorbedienden	3,3	3,—	4,3
XXIVb. Toonkunstenaars	?	16,1	26,1
Overige beroepsgroepen	1,8	2,9	7,8

De Belgische cijfers werden door ons berekend uit de gegevens, verstrekt door het Belgische „Arbeidsblad”, terwijl de Nederlandsche ontleend zijn aan verschillende nummers van het „Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.”

Juni 1929 geeft België de relatief hoogste werkloosheidscijfers voor groep XII, XVI en XVII; Nederland voor II, VII, XVII en XXIVa. Tegenover de 3 pCt., 5 pCt. en 10,3 pCt. werkloosheid der Belgische huiden- en lederbedrijven staan in Nederland voor de lederindustrie 1,8 pCt., 1,8 pCt. en 6,6 pCt., waaruit men zou kunnen concluderen, dat deze Nederlandsche industrie relatief geen slecht figuur heeft gemaakt. October 1931 gaf Nederland een percentage van 10,1 tegenover België 17,6. Blijkens „De Crisisinvloed op het Bedrijfsleven” pag. 57 (uitgegeven als bijlage van de November-aflevering 1931 van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, voortaan aan te duiden als „Crisisinvloed”) is de Nederlandsche schoenindustrie zoo goed als geheel aangewezen op de binnenlandsche markt. De momenteel malaise in de betreffende industrie werd door belanghebbenden meer geveten aan het feit, dat de Nederlandsche markt den laatsten tijd „overstroomd” wordt door vreemd schoenwerk dan aan een verminderde binnenlandsche koopkracht. „Wat de loonen betreft kan worden gerapporteerd, dat van 7.893 arbeiders het loon in 1931 geen wijziging onderging; hetzelfde was het geval met het salaris van 515 employés en 68 directeurs, enz. Een loonsverlaging kregen 789 arbeiders (38: 1—2½ pCt., 119: pl. 2½—5 pCt., 262: pl. 5—10 pCt., 246: pl. 10—15 pCt. en 124: pl. 15—20 pCt.), 57 employés (39: pl. 5—10 pCt., 1: pl. 10—15 pCt. en 17: pl. 15—20 pCt.) en 21 directeurs, enz. (9: pl. 5—10 pCt., en 12: pl. 15—20 pCt.). Loonsverhoogingen vonden niet plaats.” (pag. 58.)

In totaal 147 schoenfabrieken werkten:

Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31
8.914	8.841	8.688	510	563	593

Voor de lederfabrieken en leerlooierijen waren de betreffende cijfers van 69 bedrijven:

Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31
3.233	3.227	3.035	207	215	215

„Ten opzichte van de loonen kan worden medege-
deeld, dat 2.892 arbeiders een onveranderd loon had-
den, terwijl 140 arbeiders een loonsverlaging van pl.
5—10 pCt. moesten aanvaarden. Voor zoover bekend,
behielden 29 directeuren, enz. een ongewijzigd salaris
en kregen 2 in het middenbedrijf een loonsverlaging
van pl. 5—10 pCt. en 2 in het kleinbedrijf een sa-
lariskorting van meer dan 20 pCt. Alle employé's, die
in 1931 in dienst waren behielden volgens de ingeko-
men berichten hetzelfde loon.” (pag. 57.)

Zijn wij goed ingelicht, dan hebben de Belgische cij-
fers in hoofdzaak betrekking op de leer- en schoenin-
dustrie te Thielt en Iseghem. De mechanisatie van het
bedrijf moet er veel minder ver zijn doorgevoerd dan
in de Nederlandsche bedrijven. De loonen zijn er door-
gaans vastgesteld volgens zoogenaamde glijdende loon-
schalen. Voor Thielt daalde de plaatselijke kleinhan-
delsindex van 857 per 15 Oct. 1929 tot 840 per 15
Oct. 1930 en 774 per 15 Oct. 1931, dus totaal 83 pun-
ten of bijna 10 pCt. Omstreeks Maart/April 1931 wer-
den de loonen te Iseghem met 5 pCt. verlaagd, doch
stellig is dit niet de eenige loonsverlaging geweest in
deze industrie. De afzet in het binnenland liet vol-
gens de maandelijksche overzichten in het „Arbeids-
blad zeer veel te wenschen over. Herhaaldelijk werd
geklaagd over een „koopersstaking” in deze branche.
Meerdere gegevens staan ons hieromtrent niet ten
dienste.

De rubrieken „Kunstbedrijven” en „Vervoerbedrij-
ven” der Belgische statistiek geven ons weinig hou-
vast voor vergelijking met de Nederlandsche werkloos-
heidscijfers.

Voor de diamantindustrie was er reeds Juni 1929
in Nederland een buitengewoon hoog werkloosheids-
percentage, hetwelk volgens de laatstbekende gege-
vens zelfs tot over de 90 pCt. moet zijn gestegen. Het
reeds vóór het uitbreken van de crisis zeer hoge per-
centage der werkloosheid in deze industrie wettigt
het vermoeden, dat de loonvalorisatie hier niet zonder
schadelijke gevolgen is gebleven. Toen het getij steeds
meer ging verlopen heeft men te elfder ure door
twee scherpe loonsverlagingen, die varieerden van 20
tot 30 pCt., getracht alsnog de bakens te verzetten.

Voor de kledingbedrijven was blijkens „Crisis-
vloed” de arbeidsbezetting als volgt (zie onderaan de
pagina).

De prijsdaling voor allerlei voedingsmiddelen in
1930 naast de aanvankelijke handhaving der nominale
geldloonen in Nederland heeft vermoedelijk de meer-
dere koopkracht der betreffende bevolkingsgroepen
voornamelijk ten goede doen komen aan de kleding-
bedrijven. Alle vier groepen geven voor October 1930
een verhoogde arbeidsbezetting, doch October 1931
vertoont weer algemeene daling.

In 1931 was het loon:

	Onveranderd:		
	Arbeiders:	Employé's:	Directeuren, enz.:
Confectiefabrieken	13.639	1.252	43
Kleermakerijen	2.703	979	33
Naaistersateliers	1.783	395	3
Lingeriefabrieken	2.159	623	11

In 1931 werd het loon verlaagd met 2½—5 %:

Confectiefabrieken	269	9	—
Kleermakerijen	22	5	2
Naaistersateliers	7	10	3
Lingeriefabrieken	—	—	—

	Verlaagd met + 5—10 %		
Confectiefabrieken	625	185	8
Kleermakerijen	3	46	—
Naaistersateliers	18	—	—
Lingeriefabrieken	54	13	1

	Verlaagd met + 10—15 %		
Confectiefabrieken	367	39	10
Kleermakerijen	2	7	2
Naaistersateliers	—	—	3
Lingeriefabrieken	49	2	—

	Verlaagd met + 15—20 %		
Confectiefabrieken	20	—	22
Kleermakerijen	—	—	2
Naaistersateliers	9	5	—

	Verlaagd met + 20 %:		
Confectiefabrieken	42	1	4
Lingeriefabrieken	118	—	—

In 1931 werd het loon verhoogd van:

Confectiefabrieken	147	21	1
Kleermakerijen	59	220	2
Naaistersateliers	160	6	6
Lingeriefabrieken	55	2	—

Voor de Belgische kledingbedrijven was er in den
zomer van 1929 nog volop werk. De loonen werden er
toen met ongeveer 50 centimes per uur verhoogd.
Het zomerseizoen 1930 was niet schitterend voor den
kleinhandel in gemaakte goederen. Niettegenstaande
de crisis en het verbruikstekort hadden de kleerma-
kers echter nog normaal werk. Door de arbeiders
werden loonsverhogingen gevraagd. October 1930
ging in den kleinhandel de verkoop reeds uiterst
slecht. De voorraden hoopten zich op. Verbetering is
er nadien niet gekomen volgens de overzichten in het
„Arbeidersblad”.

Het relatief hoge werkloosheidspercentage der
Nederlandsche voedings- en genotmiddelbedrijven in
Juni 1929 was te wijten aan de werkloosheid onder de
sigarenmakers en tabaksbewerkeren en onder de arbei-
ders in de slagers- en aanverwante bedrijven. October
1931 is het percentage voor de eerste groep nog aan-
merkelijk gestegen, dat der slagersgezellen gedaald in
verhouding tot Juni 1929. In zuivel- en margarine-
industrie is er dan 7,9 pCt. werkloos.

Voor België komen meer in aan-
merking de zoogenaamd onbeschutte bedrijven als de
metaal- en textielnijverheid, alsook de mijnindustrie.

Pag. 63 van „Crisisinvloed” geeft voor de metaal-
nijverheid (metaalbewerking, machinebouw en scheeps-
bouw) de volgende personeelsbezetting voor 1272 on-
dernemingen:

Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
1 Oct. 1929	1 Oct. 1930	1 Oct. 1931	1 Oct. 1929	1 Oct. 1930	1 Oct. 1931
138.809	117.771	88.688	19.622	20.422	17.436

In vergelijking met 1 October 1929 bedraagt de
achteruitgang 36 pCt. voor de arbeiders en 1,1 pCt.
voor de geëmployeerden. De toename van het aantal
employé's in 1930 houdt vermoedelijk verband met de
overal de laatste jaren sterk toegenomen mechanisatie
en rationalisatie, die echter grooter behoefte aan in-
tellectuele medewerkers in de bedrijven pleegt mede
te brengen.

„Omtrent de loonsveranderingen na 1 Januari 1931
in de metaalindustrie is gebleken, dat werden ver-
laagd:

	Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31
210 Confectiefabrieken (pag. 44)	14.858	15.977	15.649	1.461	1.565	1.594
99 Kleermakerijen (pag. 46)	2.989	3.019	2.803	1.173	1.246	1.259
71 Naaistersateliers (pag. 47)	1.964	2.061	1.968	407	426	418
52 Lingeriefabrieken (pag. 47)	2.374	2.622	2.441	684	741	752

arbeiders	employé's	bedrijfsleiders			
33	2	1	1	-2½	pCt.
10.798	446	9	+2½	-5	"
11.997	2.663	240	+5	-10	"
1.144	447	54	+10	-15	"
420	49	21	+15	-20	"
205	55	75	+20		"

Buiten de verhoogingen, voortvloeiende uit de C.A.O. werden verhoogd:

arbeiders	employé's	bedrijfsleiders			
229	15	1	1	-2½	pCt.
252	50	1	+2½	-5	"
242	122	6	+5	-10	"
169	38	—	+10	-15	"
25	19	4	+15	-20	"
43	30	4	+20		"
333	156	14			pCt. onbekend.

Onveranderd (uitgenomen de verminderde ontvangst door de daling van het weekinkomen door werktijdverkorting, enz.) bleef het loon van 62.645 arbeiders, 12.660 geëmployeerden en 773 directieleden, bedrijfsleiders enz." („Crisisinval" pag. 66).

Met meer dan 50 pCt. liep de personeelsbezetting terug bij de gloeilampenfabrieken en de scheepswerven, nl.:

	Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
	1 Oct. 1929	1 Oct. 1930	1 Oct. 1931	1 Oct. 1929	1 Oct. 1930	1 Oct. 1931
13 Gloeilampenfabr.	20.727	13.463	9.277	4.171	4.790	3.275
213 Scheepswerven .	37.209	31.270	17.238	2.692	2.762	2.168

Aan de overzichten omtrent den toestand der Belgische arbeidsmarkt in het „Arbeidsblad", ontleenen wij de volgende gegevens:

Aan het personeel der Oostendse werkplaatsen voor scheepsherstelling werd 1929 een loonsverhoging toegestaan van 5 pCt., ingaande voor 2½ pCt. op 1 Augustus 1929 en voor 2½ pCt. op 1 October 1929. Voor de 25 voornaamste Luiksche machinefabrieken waren van de 21.000 arbeiders per 1 Januari 1930 op 1 October 1930 nog slechts 16.000 in dienst. Wat de loonen betreft, werd door de Gemengde Commissie van den Machinebouw herhaaldelijk besloten tot loonsverlagingen, telkens toegepast in étappes van 2½ pCt., waardoor de totale loonsverlaging sedert de crisis op 15 pCt. werd gebracht. Op 30 Juni 1929 stelden 16 ondernemingen van het Luiksche 15.855 arbeiders te werk; op 30 September 15.254; op 31 December 13.788; op 31 Maart 1930 12.656; op 30 Juni 10.246; op 30 September 8.340; op 31 December 7.013; op 31 Maart 1931 8.587; op 30 Juni 7.711 en op 30 September 1931 nog slechts 6.921.

Het overzicht van October 1931 vermeldt, dat de industriëlen besloten tot een loonsverlaging van 2½ pCt. met ingang van 15 October en een tweede van hetzelfde bedrag met ingang van 15 November. Blijkens het overzicht over November konden belanghebbende partijen hieromtrent niet tot overeenstemming geraken. Door een verzoeningsraad werd voorgesteld een eerste verlaging met 2½ pCt. op 15 December 1931 en een tweede, eveneens van 2½ pCt. op 15 Februari 1932. Deze tweede verlaging zou niet doorgaan, indien het indexcijfer der kleinhandelsprijzen op 15 Februari niet beneden dat van 15 November zou zijn.

Omtrent de textielindustrie in Nederland vermeldt „Crisisinval" de volgende personeelsbezetting (pag. 102/107).

	Aantal arbeiders:			Aantal employé's:		
	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31	1 Oct. '29	1 Oct. '30	1 Oct. '31
96 Katoenspinnerijen, -weverijen, -drukkerijen	35.470	34.059	30.692	1.240	1.233	1.214
60 Wollenstoffenfabrieken	7.784	7.593	7.285	345	361	355
10 Wollendeckenfabrieken	933	804	1.002	46	45	47
5 Kunstzijdefabrieken	10.080	7.833	6.345	855	759	763
27 Linnenweverijen	3.161	3.068	2.696	225	232	229
58 Tricotagefabrieken en -breierijen	5.554	5.582	5.044	410	424	404
Totale textiele nijverheid (behalve vlasbrakerijen en -zwingelarijen) pag. 100	82.558	76.702	68.818	4.282	4.228	4.182

De invloed van de crisis op de loonen wordt door het volgende overzicht weergegeven (voor 443 inrichtingen — pag. 101):

	Aantal arbeiders	Aantal employé's	Aantal directeuren, enz.
Onveranderd	61.940	3.746	221
Verlaagd met:			
1 -2½ pCt.	484	—	—
+2½-5	1.398	76	3
+5-10	4.048	89	16
+10-15	131	136	21
+15-20	280	8	14
+20	13	13	27
Verhoogd met:			
1 -2½	—	—	—
+2½-5	253	—	—
+5-10	70	3	5
+10-15	113	13	—
+15-20	—	12	1
+20	39	4	1
onbekend	38	57	—

Uit dit overzicht blijkt, dat van 6.354 arbeiders, 322 employé's en 81 directeuren, enz. het loon verlaagd werd, terwijl 513 arbeiders, 89 employé's en 7 directeuren, enz. een loonsverhoging deelachtig werden."

Zeer merkwaardig is, dat in de kunstzijde-industrie de sterke personeelsinkrimping niet gepaard is gegaan met productiebeporing, maar eerder zelfs met productieverhoging. Eenzelfde streven tot verdere rationalisatie werd ook geconstateerd in de katoenweverijen, waar men gedeeltelijk overging tot vol-automatische getouwen of het verbouwen van de bestaande weefgetouwen tot vol-automaten.

Voor de Belgische „Vezelbedrijven" meldt het „Arbeidsblad" voor Juli 1929 nog een loonsverhoging met 5 pCt. om deze in overeenstemming te brengen met het verhoudingscijfer van de stijging der kleinhandelsprijzen. Werkloosheid was er in de jute- en katoenspinnerijen. Juli 1930 werden de loonen in de katoenspinnerijen in overeenstemming met de gedaalde verhoudingscijfers der kleinhandelsprijzen weer met 5 pCt. verlaagd, nadat reeds eerder eveneens een verlaging van 5 pCt. was toegepast. Februari 1931 werden de loonen opnieuw met 5 pCt. verminderd. Volgens het „Arbeidsblad" April/Mei 1931 achtte de Heer Brasseur, voor den Economischen Raad sprekende over de katoenbedrijven, het niet mogelijk de Belgische nijverheid te rationaliseeren gelijk die van Amerika. Hij was van oordeel, dat de Belgische katoenbedrijven tot nu toe goed konden worden gevoerd, omdat zij in handen waren van talrijke voortbrengers, die slechts weinig algemeene onkosten hadden. Klaarblijkelijk is de Belgische textielindustrie dus nog veel meer loonintensief dan de Nederlandsche.

In de Nederlandsche steenkolenmijnen steeg de personeelsbezetting van 1 October 1929 tot 1 October 1931 wat het arbeiderspersoneel betreft van 35.948 tot 38.225 man, het aantal beambten, met inbegrip der directieleden van 1.865 tot 2.117. De loonen van het arbeiderspersoneel werden in het tijdvak van 1 Januari 1931 tot 1 September 1931 met 5 pCt. verlaagd door geleidelijke intrekking van een met ingang van 1 October 1929 toegekenden bijslag (pag. 61 van „Crisisinval").

Juli 1929 werd door de Belgische mijnen geklaagd over een groot tekort aan arbeidskrachten, geschat op 20 à 25 pCt. Met ingang van 4 Augustus werden de loonen met 5 pCt. verhoogd. Met ingang van 1 Juli

1930 moesten de Belgische mijnwerkers weer deze 5 pCt. laten vallen. Een tweede verlaging met 4 pCt. volgde den eersten Zondag van October 1930, een derde met 5 pCt. den eersten Zondag van Februari 1930. Een vierde loonsverlaging van 5 pCt. werd in den loop van April 1931 van kracht. Augustus 1931 werd de glijdende loonschaal in dier voege gewijzigd, dat voortaan de loonschommelingen niet meer zouden geschieden op den voet van 5 pCt. per $4\frac{1}{2}$ punten van den gecombineerden index, maar met $2\frac{1}{2}$ pCt. per $2\frac{1}{4}$ punt van dien index. De Nationale Gemengde Mijncommissie vergaderde op Donderdag 29 October 1931. Vastgesteld werd, dat het verhoudingscijfer op 781 was gedaald en dat de prijs van de kolen voor de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen verlaagd was tot 112,50 fr. De daling van deze twee bestanddeelen van het samengestelde verhoudingscijfer, volgens hetwelk de loonen der mijnwerkers berekend worden, had dit verhoudingscijfer teruggebracht op 739. Bij toepassing van de loonovereenkom-

sten moest de loonvoet van den eersten Zondag van November af een nieuwe verlaging van 5 pCt. ondergaan. Ondanks deze 24 pCt. loonsverlaging in totaal werd door de Belgische werkgevers steen en been geklaagd. In de kolenmijnen van Rieu du Coeur, te Quaregnon, waar men elke maand 25.000 tot 28.000 ton kolen voortbracht, was de productie beperkt tot 18.000 ton, wat niet belette, dat de voorraden, zich ophoopten tot een 115.000 ton.

Als slot van bovenstaand vergelijkend overzicht willen wij slechts één enkele conclusie trekken en aan den lezer gaarne de rest overlaten. Ondanks de principieele tegenstelling der Belgische loonsoepelheid in verband met de glijdende loonschalen daar te lande eenerzijds en de partiële Nederlandsche loonverstarring in verband met de collectieve arbeidsovereenkomsten anderzijds, leiden toch de cijfers der werkloosheidsstatistiek van beide landen bij onderlinge vergelijking tot verrassende resultaten.

A. J. W. RENAUD.

CONTRAMINE IN FONDSEN.

Mr. J. S. G. Scheltema schrijft ons:

Het viel op in de Nederlandsche pers ook eens een woord van critiek over de contramine in den effectenhandel te lezen (Haagsche Post van 27 Februari 1932 „Nadeelen van de Baisse”). Juist omdat het beginsel der vrije contramine een soort heilig huisje is, dat steeds zoo angstvallig wordt bewaakt en verdedigd, is een nieuw en ander geluid in deze materie een opmerkelijk feit. Gedachtig aan het „wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht” zal men hier te lande allicht niet gaarne het initiatief nemen tot eene wettelijke reglementeering. Als de teekenen niet bedriegen, zal Amerika de wegwijzer zijn. Het publiek blijve echter ten opzichte van een zoo gewichtig economisch vraagstuk niet onverschillig. Niet voor niets hamert men in Washington, waar het vermoedelijk niet aan deskundige voorlichting ontbreekt, steeds op dit aambeeld.

Opdat men den invloed der contramine in tijden als deze niet onderschatte, diene nog het volgende. Indien na een tijdperk van hoogconjunctuur het getij verloopt en na de vette de magere jaren aanbreekt, zal er eene langdurige periode van inkrumping van het bedrijfsleven zijn waar te nemen. De earningpower van de meeste ondernemingen zal in toenemende mate verminderen en bezitters van waardepapieren dier ondernemingen zullen trachten zich best mogelijk daarvan te ontdoen. Het gevolg hiervan is, dat de algemeene tendens van de effectenmarkt eene dalende wordt. Er zal gedurende zoodanige periode steeds aanbod zijn van hen, die eene andere belegging wenschen, van reële verkoopers dus die de fondsen, welke zij te koop aanbieden, bezitten. Dit alles weet de baissier en hij doet er terecht zijn voordeel mee; hij zal derhalve zonder veel risico te loopen beginnen met in blanco te verkoopen. Zijn aanbod vermeerdert derhalve den druk op de markt en is oorzaak van een lager prijsniveau. Neen, zeggen nu de voorstanders eener vrije contramine, hier hebt ge het mis, immers de baissier moet te zijner tijd leveren en dus koopen, met het gevolg, dat den druk, dien hij op de markt heeft uitgeoefend, wordt geneutraliseerd en de markt zich herstelt op het niveau waarop zij ook zonder de activiteit van den baissier zou zijn terecht gekomen. Deze redeneering echter is misleidend en geeft een beeld in strijd met de werkelijkheid. Het feitelijk gebeuren is dat het aanbod der contramine gedurende de periode dat de baissepositie loopt — stel een maand — een veel grooter aanbod van reële verkoopers uitlokt dan zonder zijn optreden het geval zou zijn. De verscherpte koersdaling, waaraan de baissier debet is, veroor-

zaakt extra-aanbod, primo van den bezitter van effecten in prolongatie, die wegens de verscherpte daling gedwongen is te verkoopen, secundo van den door de daling angstig geworden belegger, tertio van den door de koersdaling verarmden fondsenbezitter, die om aan contanten te komen tot realisatie moet overgaan. De activiteit van den baissier is dus gedurende die maand aansprakelijk voor zijn eigen aanbod = a, plus dat van den prolongatienemer = b, plus dat van den bevreedsden belegger = c, plus dat van hem die geld noodig heeft = d. Herstelt de markt zich dus na die maand tengevolge van dekking der contramine, dan zal dit zijn op een lager niveau dan wanneer er in het geheel geen contramine ware geweest, immers het aanbod b, c en d, waarvoor uitsluitend de contramine aansprakelijk is, heeft het zijne bijgedragen in de neerhaling van het algemeen koersniveau. En zoo gaat het maar steeds door. Men beschouwe de contramine als eene oneindige reeks van verkoopen en koopen met als limiet, wat aantal verkoopen en duur betreft, de omslag der conjunctuur, en wat de koersen betreft, het nulpunt. Het gevolg daarvan is dat gedurende het gansche verloop der depressie het onreëel aanbod der contramine als een voortdurende, zij het varieerende grootheid de markt blijft drukken en voortdurend de koersval bevordert, tengevolge waarvan deze veel grootere proporties aanneemt dan noodig is. De effecten worden dus steeds meer en meer „undervalued”, wat algemeene verarming beduidt.

Bij „normale” depressies nu zullen er reguleerende factoren genoeg zijn die te weeg brengen dat het bedrijfsleven zich op zeker oogenblik weer automatisch herstelt. De historie althans heeft zulks bewezen. Wij denken hierbij aan opraken der voorraden, verhoogden spaarzin, doelmatiger instelling der industrie, vermeederde energie op alle gebied enz. Wanneer echter gelijk thans, een ongekende samenloop van ongunstige factoren aanwezig is, als daar zijn: economische oorlog tusschen vele landen; overproductie in schier alle takken van landbouw en nijverheid, waarin tengevolge der verbeterde techniek, onderlinge concurrentie en onderconsumptie slechts uiterst langzaam verbetering zal intreden; overbelaste budgetten als erfenis van den oorlog; te hooge loon- en levensstandaard bij individu en staat, waarin maar niet zoo in eens verandering is te brengen; algemeene toenemende werkloosheid; politieke en sociale onrust; prijsgeve van den gouden standaard met dreigende inflatie allerwegen; voorwaar, wie zal dan den man die voorloopig geen beleggingsaankopen doet voor een zwartgalligen pessimist uitmaken? Men moet dus voortdurende verdere activiteit der contramine verwachten, tenzij

de wetgever ingrijpt. En zou het dan niet eens kunnen zijn, dat het tijdelijk elimineeren der blanco-transacties, zoowel à la baisse als à la hausse, is de panacée waarnaar een ieder zoekt? Zou alsdan niet de belegger weer, zij het ook aarzelend, in de markt durven komen, met het gevolg dat het fondsenbezit allerwegen wat in waarde stijgt en de koopkracht van het publiek toeneemt, overproductie en onderconsumptie verminderen, kortom het gansche economische raderwerk weer voldoende olie krijgt om wat beter te gaan draaien? Men kan in ieder geval zeggen,

dat één tijdelijk verbod der contramine, geschraagd door redelijke sancties en doelmatige controle, aan een herstel een kans biedt dien het anders mist.

Een eventueel goed voorbeeld der Vereenigde Staten vinde alzoo hier te lande gereede navolging, waarbij overigens samenwerking met andere gewichtige Europeesche financiële centra wel onontbeerlijk zal zijn. Echter loopen hier aller belangen parallel, hetgeen eene oplossing zal vergemakkelijken, welke bij zoovele andere internationaal economische vraagstukken onbereikbaar schijnt.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

VÓÓR DE CONFERENTIE VAN OTTAWA.

Prof. P. Geyl te Londen schrijft ons:

De conferentie van Ottawa ligt nog een maand of wat in het verschiet, maar er wordt hier en in de dominions hard aan de voorbereiding gewerkt. De departementen onderzoeken, welke tarieven in andere landen van het Rijk verlaagd zouden kunnen worden met het meeste nut voor hun eigen bedrijven en de minste economische stoornis voor die andere landen. Bovendien worden de industrieën aangemoedigd om zich met overeenkomstige industrieën in andere Rijksdeelen in verbinding te stellen en tot schikkingen te geraken, waardoor zij elkander zouden kunnen aanvullen in plaats van elkander in het vaarwater te zitten; aangezien de meeste Engelsche industrieën nog beginnen moeten met zich voor een dergelijk optreden in het eigen land te organiseren, is dit een werk van langen adem, dat vóór Ottawa nauwelijks meer dan op gang gebracht kan worden. Ondertusschen wordt er in de pers hier en ginds een openbare discussie gevoerd, waaruit blijkt, dat men het over de grondbeginselen van de geweldig omvangrijke en ingewikkelde onderhandelingen, die gevoerd zullen moeten worden, nog lang niet eens is.

Van „Rijksvrijhandel” is natuurlijk geen sprake. De dominions noch Indië denken er een oogenblik aan om hun zorgvuldig achter tariefmuren opgekweekte industrieën aan de onbeperkte mededinging van die van het moederland bloot te stellen. Zelfs de grootste voordeelen voor hun voortbrengers van grondstoffen en levensmiddelen zouden hen daar niet toe kunnen bewegen en de voordeelen, die Engeland op dat gebied kan toestaan, zijn ook onder de nieuwe dispensatie beperkt. IJverige voorstanders van de Rijks-economische politiek en aanhangers van de tegenwoordige regering erkennen dat volmondig. Het probleem is, economische samenwerking tot stand te brengen met eerbiediging van elkanders bijzondere behoeften of ambities. Er is zelfs een wachtwoord uitgegaan, dat de nieuwe politiek van geen der Rijksdeelen „offers” vragen zal: de *Times* bijv. heeft dat met nadruk verklaard; men wil slechts wederzijdsche voordeelen, men zal zuiver economisch onderhandelen en geen beroep doen op den sentimentsfactor. Die betuigingen zijn gemakkelijk te verklaren uit de gevoeligheid van het dominion-nationalisme en van het Dominion-protectionisme onderscheiden van het algemeene Rijks-patriotisme. Men heeft begrepen — de teekenen waren veelvuldig en duidelijk —, dat men dat particularisme ontzien moest, of men zou het machtig tegen zich vinden. Maar op deze manier wordt heel de Ottawa-politiek toch wel, of heel willekeurig, of heel hol.

Zuiver economisch, zuiver zakelijk? Maar waarom moet dan heel de wereld wachten tot de onderlinge Rijks-overeenkomsten tot stand gekomen zijn? Men zegt nu wel, dat het volstrekt de bedoeling niet is, om tegen de rest van de wereld een afwijzende en uitsluitende houding aan te nemen, maar ondertusschen wenscht men toch in geen besprekingen omtrent schikkingen of overeenkomsten met het buitenland te treden, vóórdat te Ottawa een Rijks-economisch stelsel opgebouwd is. Het is bijzonder moeilijk voor deze handelwijze een andere verklaring te vinden dan Rijks-

sentiment. Er zijn met continentale landen even voordelige regelingen te treffen als met de dominions, maar men wil ze voorloopig niet, omdat men in het aanhalen van de banden met die laatste een *politiek* nut ziet. Hoe problematisch wordt dat politieke nut echter, wanneer men te Ottawa geen andere dan zakelijke argumenten gebruiken mag. Hoe weet men van tevoren; dat uit een belangenstrijd, uit een bieden en loven, ook als het tot een koop leidt, een hartelijker verstandhouding geboren zal worden?

Zooals men weet, hebben de dominions vrijstelling van het nieuw ingevoerde tarief van 10 pCt. tot aan de conferentie. Hiermede heeft Engeland duidelijk te verstaan gegeven, dat het die vrijstelling als een tegemoetkoming beschouwt, waartegenover tegenprestaties verwacht mogen worden. De beschermden industrieën in de dominions redeneeren echter, dat die vrijstelling niet meer is dan een al te late vergelding van de preferentie, die Engeland al zoo lang op de dominion-markten genoten heeft en dat er dus van Engelsche zijde veel meer zal moeten komen, vóór men van de dominions meer zal kunnen vragen. In Canada beweert de liberale oppositie, dat die stemming onder de fabrikanten het de regering van Bennett onmogelijk maken zal, om Engeland iets waardevols ter conferentie aan te bieden; want de Canadeesche regering berust juist op de steilste protectionistische elementen: men herinnert zich, dat Thomas zelf in 1930 genoopt werd het aanbod van Bennett op de onfortuinlijke Rijksconferentie van dat jaar als „humbug” te beschrijven. In Nieuw-Zeeland berekent men met een bedenkelijk gezicht, dat het eenige uitvoerartikel, dat van de vrijstelling van de 10 pCt. profiteeren zal, boter is: vleesch en wol zijn immers uitgesloten, en in kaas en appelen kwam de gevaarlijkste concurrentie altijd van zuster-dominions, die nu dus mee profiteeren. Dat is niet meer waard, zegt men in Nieuw-Zeeland, dan op zijn hoogst nog wat verhooging van de tarieven op buitenlandsche industrie-artikelen, — in plaats van verlaging van de tarieven op Engelsche: hetzelfde denkbeeld, waarmede Bennett in 1930 hier te lande zoo weinig succes had.

„Het Britsche Rijk bevat een vierde van de bevolking der wereld. Een herleving van den handel binnen dat Rijk zou haar weldadigen invloed overal doen gevoelen.” Zoo sprak onlangs Sir Edward Davison, voorzitter van de British Empire Producers Organisation, en de *Times* vermeldde die uitspraak ernstig en instemmend in een hoofdartikel. Wat een moeite doet men om het economisch nationalisme, waaraan men zoo plotseling vervallen is, als internationalisme voor te stellen! „Vice paying homage to virtue.” En wat een argumenten durft men gebruiken. Een vierde van de bevolking der wereld. Van dat vierde is alvast Indië de grootste helft en hoeveel kans is er, dat Indië op eenige vruchtbare wijze aan mogelijke overeenkomsten van Ottawa mee zal doen? En: „een herleving van den handel.” Terwijl het zeker is, dat er zooveel inwendige slagboomen zullen overblijven, zelfs bij de gunstigste uitkomst van Ottawa, is toch het eenige, wat de nieuwe politiek met zekerheid aan de wereld brengt, nieuwe slagboomen naar buiten.

Het begrafenismaal, noemde Lloyd George niet ten onrechte het diner van de internationale vrijhandels-

conferentie, waaraan hij niet genoodigd was, maar waar de continentale vrijhandelaars de leden van het nationale kabinet ontmoetten, die weliswaar academische afkeuring uiten, maar die niettemin hun steun blijven geven aan de regeering, die voor dit alles verantwoordelijk is. Als staaltje van de onoprechtheid, die onder het zoogenaamde nationale regime hier te lande in de politieke verhoudingen gekomen is, valt dit moeilijk te overtreffen, maar dezelfde geest komt in heel veel van de discussies juist over Ottawa naar voren.

AANTEKENINGEN.

Invoercontingenteering van rijwielbanden.

Voor de periode 1 Maart—31 Mei 1932 is de invoer van rijwielbanden gecontingenteerd; de invoer is verboden van:

a. buitenbanden voor rijwielen (geen motorrijwielen), voor zoover deze meer bedraagt dan 95 ten honderd van het aantal, hetwelk gemiddeld per drie maanden in de jaren 1928, 1929 en 1930 van die banden uit dat land is ingevoerd;

b. binnenbanden voor rijwielen (geen motorrijwielen), voor zoover deze meer bedraagt dan 95 ten honderd van het aantal, hetwelk gemiddeld per drie maanden in de jaren 1928, 1929 en 1930 van die banden uit dat land is ingevoerd.

Zooals op blz. 59 van het bekende crisisrapport-Zaalberg wordt medegedeeld, is door den val van het pond-sterling eene ongunstige wending in de rijwielbandenindustrie gebracht.

Op de gebruikelijke wijze laten wij hier weder enkele cijfers volgens. De in- en uitvoer van buitenbanden (post 1104 der handelsstatistiek) toont het volgende beeld:

Jaar	Invoer			Uitvoer		
	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk
1919	973	4.419	4.54	12	0.079	6.58
1920	755	2.975	3.94	170	0.668	3.93
1921	597	1.864	3.12	129	0.382	2.96
1922	916	2.017	2.20	273	0.541	1.98
1923	1.341	2.308	1.72	570	0.936	1.64
1924	1.187	1.867	1.57	453	0.690	1.52
1925	1.211	2.093	1.73	746	1.048	1.40
1926	1.027	1.861	1.81	978	1.385	1.42
1927	1.632	2.482	1.52	843	1.020	1.21
1928	1.477	2.017	1.37	867	0.962	1.11
1929	1.211	1.557	1.29	804	0.843	1.05
1930	1.180	1.381	1.17	844	0.915	1.08
1931	1.438	1.446	1.01	935	0.869	0.93

De cijfers betreffende de eerste 2 maanden des jaars toonen voor de laatste jaren het volgende beeld:

	Invoer			Uitvoer		
	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk
Jan. 1930	65	0.089	1.37	76	0.081	1.07
Febr. 1930	102	0.128	1.25	98	0.107	1.09
Jan. 1931	90	0.101	1.12	65	0.062	0.95
Febr. 1931	108	0.115	1.06	91	0.091	1.—
Jan. 1932	121	0.126	1.04	68	0.054	0.80
Febr. 1932	233	0.219	0.94	34	0.029	0.85

De jaarcijfers tot en met 1931 geven een bevredigend indruk: tamelijk stabiele invoer, welks quantum in 1931 gelegen was beneden dat van 1928 en belangrijk lager was dan in het topjaar '27; sinds '29 een stijgend uitvoerquantum, welks jaartotaal voor 1931 slechts door dat voor het jaar 1926 wordt overtroffen.

Daarentegen bieden de beide eerste maanden van 1932 een voor de bandenindustrie ongunstig aspect: sterk toegenomen invoer en gedaalde uitvoer.

De voornaamste landen van herkomst waren België, Frankrijk en Engeland:

(H = hoeveelheid in duizend stuks; W = waarde in f 1000).

Jaar	België		Frankrijk		Engeland	
	H	W	H	W	H	W
1927.....	851	1.273	456	608	283	546
1928.....	962	1.255	346	436	157	311
1929.....	686	842	370	411	139	284
1930.....	638	722	330	374	102	179
1931.....	949	914	276	286	82	116

De belangrijkste afzetgebieden waren Engeland en Ned.-Indië, waarheen de grootste helft van het product ging:

(H = hoeveelheid in duizend stuks; W = waarde in f 1000).

Jaar	Engeland		Ned.-Indië	
	H	W	H	W
1927.....	430	501	163	205
1928.....	448	488	215	232
1929.....	428	431	107	110
1930.....	447	465	132	123
1931.....	435	400	132	101

De afzet was derhalve juist gericht op twee landen, die als gevolg van de depressie in een zeer abnormalen toestand zijn gekomen.

* * *

De in- en uitvoercijfers van binnenbanden (post 1224 der handelsstatistiek) zien er als volgt uit:

Jaar	Invoer			Uitvoer		
	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk
1919	796	1.486	1.87	22	0.039	1.77
1920	633	0.867	1.37	63	0.101	1.60
1921	1.168	0.990	0.85	82	0.074	0.90
1922	1.599	0.935	0.58	96	0.068	0.71
1923	1.341	0.726	0.54	61	0.039	0.64
1924	1.138	0.603	0.53	129	0.067	0.52
1925	1.467	1.145	0.78	109	0.070	0.64
1926	685	0.570	0.83	367	0.230	0.63
1927	1.171	0.759	0.65	462	0.237	0.51
1928	1.415	0.766	0.54	604	0.272	0.45
1929	1.282	0.598	0.46	810	0.332	0.41
1930	1.246	0.527	0.42	911	0.375	0.41
1931	1.092	0.396	0.36	757	0.252	0.33

	Invoer			Uitvoer		
	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk	Aantal stuks × 1000	Waarde in /1.000.000	Waarde p. stuk
Jan. 1930	61	0.027	0.45	56	0.023	0.41
Febr. 1930	114	0.050	0.44	121	0.052	0.43
Jan. 1931	73	0.028	0.38	50	0.018	0.36
Febr. 1931	101	0.038	0.38	74	0.027	0.36
Jan. 1932	29	0.008	0.28	43	0.011	0.26
Febr. 1932	114	0.038	0.33	37	0.010	0.27

De voornaamste landen van herkomst zijn België, Duitsland en Frankrijk:

(H = hoeveelheid in duizend stuks; W = waarde in f 1000).

Jaar	België		Duitsland		Frankrijk	
	H	W	H	W	H	W
1927.....	453	295	448	255	197	146
1928.....	655	337	452	228	249	157
1929.....	608	275	406	174	220	115
1930.....	638	262	406	157	153	77
1931.....	464	170	339	111	190	74

Het voornaamste afzetgebied was Engeland; de rest van den afzet is sterk verspreid:

Jaar	Engeland	
	H	W
1927.....	143	70
1928.....	314	132
1929.....	437	174
1930.....	447	187
1931.....	289	92

In tegenstelling tot de buitenbanden kan t.a.v. binnenbanden nog allerminst van abnormalen invoer worden gesproken. De invoer in 1931 was minder dan die van elk der jaren 1927—1930, de invoer in Januari 1932 is veel lager dan die in Jan. '31 en Jan. '30, de invoer in Febr. '31 is iets hooger dan die in Febr. '31 en precies gelijk aan dien van Febr. '30. Toch werd ook hier de contingentteering toegepast op gelijke wijze als bij de buitenbanden. Men staat hier weder voor één der talrijke raadselen van de contingentteeringpolitiek onzer Regeering, die bij de toepassing der Crisisinvoerwet van veel willekeur blijkt geeft en die daardoor het vertrouwen der Staatsburgers in de billijkheid van het hier te lande gevoerde economisch beleid ondermijnt. Wij willen niet nalaten ook ditmaal aan te dringen op een duidelijke beantwoording van de vraag, waarom artikelen, welker invoer blijkens de statistiek een zeer *verschillend* be- loop vertoont, niettemin bij toepassing van de toch al reeds zoo bedenkelijke contingentteering op *gelijke* wijze worden behandeld; wederom heeft de Regeering den indruk bevestigd, dat aan de belemmeringen van onzen internationalen handel eene noodeloze uitbreiding wordt gegeven. V. S.

Kreuger & Toll als economische staat en wereldmacht.

De débacle van Kreuger & Toll, waarvan de uiteindelijk gevolgen thans nog niet te overzien zijn, heeft de aandacht van de geheele wereld op deze onderneming gevestigd. Hier en daar heeft de pers Kreuger vergeleken met internationale financiers als Stinnes, Löwenstein en anderen. Wij kunnen deze meening niet geheel deelen en zijn daarin versterkt bij het lezen van het boek van Dr. Marcus over deze wereldonderneming, dat eenige dagen vóór den dood van Ivar Kreuger persklaar was en eenige dagen na zijn dood is verschenen.¹⁾ In dit boek wordt de vraag gesteld, of de groep van Kreuger & Toll met haar internationale vertakkingen slechts een economische machtsfactor beteekent, of dat haar invloed ook tot het gebied van de hooge wereldpolitiek doordringt. Het antwoord hierop wordt gegeven in een synthese van economische en politieke begrippen, een synthese, die den lezer ongetwijfeld vreemd en zelfs gewaagd zal vinden, maar die toch voor de huidige kennis van het samengroeien van economische en politieke macht van groote beteekenis is. Dr. Marcus ziet dit verschijnsel in het ontstaan van internationale ondernemingen met bepaalde, van concerns en trusts afwijkende, kenmerken, die hij als „Wirtschaftsstaaten” definieert, d.w.z. economische in tegenstelling met politieke staten. De schrijver ziet in de ontwikkeling van Kreuger & Toll het prototype van een dergelijken economischen staat, een machtscentrum, dat de verhoudingen in het economische en politieke leven van de wereld beïnvloedt.

De vraag rijst, of een dergelijke verschijning als Kreuger & Toll in de organisatie van het economisch leven een verschijnsel is, dat zich slechts eenmaal zal voordoen, of dat de groei van concerns en trusts verder in deze richting zal gaan. Het antwoord hierop zal o.i. de toekomst moeten geven. Niettemin is het van groote beteekenis de essentiële kenmerken van het begrip „economische staat” iets nader te beschouwen. Dr. Marcus ziet in Kreuger & Toll een orga-

nisatie, waarin de *economische macht* gepaard gaat met eigenschappen, die wij tot dusverre-gewend waren aan den politiekeen staat toe te kennen. Het opkomen van dergelijke organisaties en de erkenning hiervan door den staat beteekent een teruggang in de ontwikkeling van de „Staatswirtschaft”. De economische staten zullen trachten den politiekeen staat als economischen factor zoo ver terug te dringen, dat zij op hun gebied, waarvan de grenzen nog niet kunnen worden bepaald, de absolute heerschappij in handen nemen. In zoverre zijn „Staatswirtschaft” en „Wirtschaftsstaat” polaire tegenstellingen. Principieel beschouwd is de eene slechts denkbaar door verdwijning van den andere. Practisch echter is voor een zeer langen overgangstijd het naast elkaar bestaan van den economischen en politiekeen staat mogelijk; in een dergelijke periode schijnen wij thans, aldus Dr. Marcus, te verkeeren.

De bijzondere kenmerken van den economischen staat, waarin tevens de verschillen met trusts en concerns tot uiting komen, zijn de volgende:

- 1o. de gelijkgerechtigheid tegenover den politiekeen staat;
- 2o. de organische verbinding van het mobiele en immobiele kapitaal in één hand;
- 3o. de practische onafhankelijkheid van tariefmuren.

Dit laatste vereischt nog eenige nadere toelichting. De trusts hebben de regeeringen van hun land vaak genoopt tot het oprichten van tolmuren om zich tegen buitenlandse concurrentie te vrijwaren. Dit is nooit geheel gelukt, daar de oude trusts de tolmuren oversprongen door in het beschermde land zelf de productie ter hand te nemen en doordat zij zich internationaal aaneensloten ter verdeling van afzetgebieden enz. Het betrof hier steeds een compromis, waardoor een tijdelijke modus vivendi, maar geen principieele oplossing van de tegenstellingen werd bereikt. Deze tegenstellingen moesten ook ontstaan door het feit, dat de trusts voor hun bedrijven bescherming wenschen, deze voor andere bedrijven echter verwerpen, en daardoor, om met Dr. Marcus te spreken, subjectief protectionisten, objectief vrijhandelaren zijn. Deze moeilijkheden doen zich bij den economischen staat niet voor. Op het moment namelijk, waarop de economische staat zich als gelijke partij naast den politiekeen staat stelde, bleek, dat de politieke staat, ondanks het protest van zijn onderdanen, betrekkelijk gemakkelijk ertoe te bewegen was, de werking voor den economischen staat buiten werking te stellen van de tolmuren, waaraan jarenlang gebouwd was en die de tendens hebben steeds hooger te worden en de afsluiting van buiten tot een voldongen feit te maken.

Dr. Marcus wijst er verder op, dat de eigenlijke antipool van het Russisch-communistische principe in maatschappij en politiek niet de politieke staten met kapitalistische productiemiddelen zijn, maar organisaties als deze economische staat. Daar deze als gelijkgerechtigde naast den politiekeen staat optreedt, wordt een nieuwe sociale categorie geschapen, die in het door Marx opgestelde schema niet past en de verdere ontwikkeling van de theorie van het historisch-materialisme moeilijkheden in den weg kan leggen.

De schrijver van dit actueele boek ziet een zeer interessante ontwikkeling in het feit, dat de economische staten hun productie zooveel mogelijk richten op absoluut noodzakelijke verbruiksartikelen, die zeer weinig door de conjunctuur beïnvloed worden. Het is nu het streven van de economische staten steeds meer producties conjunctuurloos te maken. Het spreekt vanzelf, dat aan dit streven bepaalde grenzen zijn gesteld. Het heeft dan ook geen zin, het stelsel uit te breiden tot producties, wier voortbrengselen niet met groote stabiliteit door allen worden verbruikt; het heeft even weinig zin het in te voeren voor industrieën, die zich in een snelle technische ontwikkeling bevinden. Hier liggen dan ook de grenzen voor de macht van de economische staten. Deze grenzen

¹⁾ Dr. Alfred Marcus „Kreuger & Toll als Wirtschaftsstaat und Weltmacht”. Weltmachtprobleme Band 3. Mit 1 Bildnis, 1 Diagramm und 1 Karte. 230 Seiten. (Kart. Fr. 8.—, R.M. 6.40. Orell Füssli Verlag, Zürich und Leipzig.)

behoeven niet als absoluut vast te gelden. Een actieve politiek van de economische staten kan er toe leiden, dat zij naar alle mogelijke richtingen een aanzienlijke uitbreiding ondergaan.

De politiek van de economische staten moet er dus op gericht zijn de markten steeds meer van conjunctuurschommelingen te bevrijden, steeds meer producten tot gebruiksartikelen voor allen te maken en dan, zij het met den politieken staat door overeenkomsten, zij het door strijd met hem, zij het tenslotte zonder eenige betrekking met hem, die machtsbronnen uit de markten te ontwikkelen, die het bestaan van economische staten kunnen verzekeren.

Uit het conjunctuurloos maken van de markten volgt tevens, dat het bij den strijd tusschen economische staten niet zal gaan over het bereiken van een zoo groot mogelijke winst, maar daarom of een bepaalde markt, bevrijd kan worden van conjunctuurschommelingen. Is dit het geval, dan speelt de vraag verder geen rol meer, daar het producten betreft, die door allen gebruikt worden. Ook de productie levert geen moeilijkheden meer op; neemt de economische staat deze op zich, dan mag niemand anders haar uitoefenen, hetgeen thans nog gegarandeerd wordt door den politieken staat, maar in de toekomst misschien door zichzelf gegarandeerd kan worden. De grootte van de productie regelt de economische staat in overeenstemming met de bevolkingsgrootte en de hieruit voortvloeiende behoefte. Den prijs voor het product bepaalt hij thans schijnbaar nog in overeenstemming met den politieken staat, in werkelijkheid naar zijn eigen wil. Spanningen tusschen vraag en aanbod worden hier dus uitgeschakeld en tot vraagstukken van den tweeden rang gedergradeerd, zooals wij tot dusverre nog niet kenden, ook niet in de meest georganiseerde staatshuishouding, in Rusland. Dit is een belangrijk criterium voor het wezen voor den economischen staat, dat echter uit de hierboven weergegeven kenmerken voortvloeit.

Wat het uitschakelen van de conjunctuurbewegingen betreft, hebben Kreuger & Toll dit principe tot op zekere hoogte voor den afzet van lucifers kunnen doorvoeren, omdat zij hierbij gesteund werden door den aard van het artikel zelf en door een monopoliepositie in verschillende landen. Om hetzelfde voor bijv. de

ijzermarkt, waarbij Kreuger & Toll sterk geïnteresseerd zijn, te durven veronderstellen, lijkt ons zeer gewaagd. Dr. Marcus wijst er op, dat het in de natuur der dingen ligt, dat, indien Kreuger in de ijzerertszaken geïnteresseerd was gebleven, hij vroeg of laat ook een rol op de ijzermarkt zou hebben gespeeld, hetgeen echter slechts langs indirecten weg mogelijk zou zijn geweest, daar een beheersching van de ijzermarkt door middel van de grondstof (ijzererts) niet te bereiken is. Daarentegen zou dit principe in de papierindustrie eerder door te voeren zijn geweest, omdat het hier een algemeen gebruiksartikel betreft. Ook hier zouden de moeilijkheden natuurlijk zeer groot zijn geweest.

Dr. Marcus ziet in den persoon van Kreuger dus niet alleen een bestrijder van de Russisch-communistische ideeën, maar ook een bestrijder van de conjunctuurbewegingen, indien wij het zoo mogen uitdrukken. Indien dit laatste werkelijk een van de functies van de economische staten is, dan verdient deze zijde van de concentratiebeweging zonder twijfel groote aandacht. Het is echter de vraag, of men, zooals Dr. Marcus doet, aan de prijzen van de producten op de conjunctuurlooze markt slechts een secundaire betekenis mag toekennen.

V. D. V.

ONTVANGEN-BOEKEN.

Handboek voor het Nederlandsche Handels- en Faillissementsrecht door Mr. M. Polak, Raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden. Tweede deel, eerste stuk. Tweede druk. (Groningen-Den Haag-Batavia 1931; J. B. Wolters. Prijs f 4.25).

Dit tweede deel is geheel gewijd aan het vervoer van goederen en personen, waarbij tevens aan het internationaal vervoer per spoor aandacht is geschonken. De schrijver wijst er in zijn voorbericht op, dat door de herhaalde wijziging van de wetgeving, die meestal uitbreiding beteekent in verband met den omvang, niet alle wetsbepalingen kon worden behandeld.

Electriciteitstarieven in Nederland door Ir. H. W. L. Brückman, C. A. Oudemans en Dr. C. Visser. (Delft 1931; N.V. Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.).

Dit rapport, dat uitgebracht is aan de Kamer van Koop-

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:
Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
" 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
" 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.-	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.-	280.5
Februari "	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart "	143.-	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April "	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei "	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.-	50.5	54.3	190.9	275.9	251.-
Juni "	127.5	217.5	89.-	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli "	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus "	113.2	210.9	88.2	151.2	65.-	147.6	194.7	44.4	48.-	178.4	218.4	247.-
September "	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	131.-	168.7	220.1
October "	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November "	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December "	79.-	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.-	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.-	173.7	181.4
Februari "	82.8	173.-	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart "	81.3	184.7	69.-	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.-	112.7	176.3	182.2

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 4 Januari 1932 f 1.942.518.500 = 100.

4 Januari 100.-	20 Januari 107.4	3 Febr. 109.7	17 " 110.9	2 Maart 113.7	16 Maart 113.5
13 " 106.9	27 " 105.9	10 " 105.7	24 " 111.-	9 " 118.6	23 " 105.8
					30 " 103.9

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

Nadruk verboden.

handel en Fabrieken voor Delft en Omstreken, geeft een zeer uitgebreid feitenmateriaal betreffende de electriciteitstarieven in verschillende gemeenten van ons land, terwijl tevens aan enkele buitenlandse tarieven aandacht is geschonken.

Economische beschouwingen over de Indische middelen in het bijzonder de fiscale monopolies door Dr. C. J. van Vessem, accountant. (Wageningen 1932; H. Veenman & Zonen).

Na enkele algemeene beschouwingen bespreekt de schrijver de middelen ter dekking van de behoeften van den staat in het algemeen en van het Indische gouvernement in het bijzonder om met een beschouwing over staatsmonopolies te eindigen.

Deelbouw in Nederlandsch-Indië door Dr. A. M. P. A. Scheltema, Hoofd van de afdeling Landbouwstatistiek van het Centraalkantoor voor de Statistiek. Uitgave van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. (Wageningen 1931; H. Veenman & Zonen).

De bedoeling van dit geschrift is, in de eerste plaats een geografisch-historische beschrijving te geven van den deelbouw in de verschillende streken van Nederlandsch-Indië.

Het bleek, dat in de Indische literatuur over deelbouw dikwijls maar slechts terloops het een en ander medegedeeld wordt, terwijl de belangstelling der auteurs dan dikwijls groter was voor de adatrechtelijke dan de landbouw-economische zijde van dit verschijnsel. Het is den schrijver daardoor ook niet doenlijk gebleken een volledig inzicht te geven in de ontwikkeling van den deelbouw in alle streken van Nederlandsch-Indië.

Rechten van Derden ten aanzien van Ongeldige Besluiten en Antistatutaire Handelingen bij de Naamlooze Venmoetschap door Dr. J. Rozendaal. (Amsterdam 1931. H. J. Paris).

Een onderzoek naar de rechten van derden en aandeelhouders ten aanzien van onwettige en antistatutaire handelingen en besluiten van de organen der N.V.

Enige beschouwingen over credietverzekering door Jan Moret. (Leiden 1930; S. C. van Doesburgh.)

De schrijver analyseert de belangrijkste vormen van de credietverzekering na eerst de ontwikkeling ervan geschetst te hebben.

Is een rechtvaardiger verdeling van het maatschappelijk inkomen in de „kapitalistische” maatschappij mogelijk? door van Salland. (Rotterdam 1931. Nijgh & van Ditmar N.V.).

Landbouw en Welvaart in het Regentschap Pasoeroean. Bijdrage tot de kennis van de sociale economie van Java door Dr. Ir. E. de Vries. (Wageningen 1931. H. Veenman & Zonen).

Beknopt leerboek van het Handelsrekenen door H. L. C. Kok, Leeraar aan de Handels-H.B.S. te Groningen. Tweede deel. A. (Groningen, den Haag, Batavia; 1932; J. B. Wolters. Prijs ingen. f 3,50, geb. f 3,90).

In dit deel wordt de wissel- en goederenhandel besproken.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR, DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Febr. 1932		Febr. 1931	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 16.8	40.919	f 14.1	34.853
particulieren	" 20.1	150.347	" 24.2	165.029.
Geldomzet.				
Ontvangsten	" 4.8	7.752	" 5.6	7.683
Betalingen	" 7.9	32.174	" 7.6	30.845
Part. rekeninghouders	" 29.7	47.066	" 31.8	43.234
Gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeerd	" 9.4	4.342	" 9.9	4.360

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Febr. 1932	Jan./Feb. 1932	Jan./Feb. 1931
Prod. Steenkolen in tonnen	1.001.123	2.026.615	1.995.952
Aantal normale werkdagen	24 ¹⁾	49	49

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

Netto-productie in tonnen..	16.469 ²⁾	32.877	44.512
Aantal normale werkdagen	24	48	49

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:

Geraff. zout	(ton)	} 8.199	} 7.856
Industriezout	(,,)		
Afvalzout	(,,)		
Aantal normale werkdagen	25	50	50

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Mrt. 1932	{ 11.291 ⁴⁾ 26.333 ⁶⁾	80	199
1 Mrt. 1931	{ 11.033 ⁴⁾ 26.753 ⁶⁾	111	157

1) Staatsmijnen, 23 Domaniale Mijnen; 22 Mijnen Willem-Sophia; 21 Oranje-Nassau mijnen I, II en III en IV, Laura en Vereeniging; 2) 12414 ton ruwe bruinkool en 4055 ton bruinkoolbriketten. 3) Ter voorkoming van moeilijkheden, zal de Kon. Ned. Zoutindustrie de afgeleverde hoeveelheid zout voortaan in één cijfer, dus niet meer gesplitst, opgeven. 4) bovengronds. 5) incl. 2047 arbeiders der nevenbedrijven. 6) ondergronds. 7) incl. 1.733 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN. GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	2 Apr.	29 Mrt./2 Apr.	21/26 Mrt.	14/19 Mrt.			
Amsterdam							
Partic. disc.	1 1/8	1 1/8-9/16	1 1/16-3/8	1 1/16	1 1/16-1/4	2 1/4-3/8	3 1/8-3/16
Prolong.	1	1-1/4	1	1	1-1/4	2 1/4-3	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld...	1 3/4-2 1/2	1 1/2-4	1 1/2-2 1/2	1 1/2-3	1 1/2-4	1 1/2-4	1 3/4-2
Partic. disc.	2 1/4-5 1/16	2 1/8-5 1/16	2 1/16-3/8	2 1/4-3	2 1/16-5 1/8	2 5/16-9 1/16	4 1/4-3 1/4
Berlijn							
Daggeld...	6 1/4-7 3/4	6 1/2-7 3/4	6 1/2-7 1/2	6 1/2-8	5-7 1/2	3 3/4-7	—
Maandgeld	6 1/2-7 1/2	6 1/2-7 1/2	6 1/2-7 1/2	6 1/2-7 1/2	—	—	—
Part. disc.	5 9/16-11 1/16	5 9/16-6	5 7/8-6	5 7/8-6	4 3/4	4 3/8-7 1/8	2 1/8-1 1/2
Waren-wissel.							
6-1/4	6-1/4	6 1/4	6 1/4	5 1/4	5-1/4	—	—
New York							
Daggeld	2 1/2-3 1/4	2 1/2-3 1/4	2 1/2-3 1/4	2 5/8	1 1/4-2 1/4	4-1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	2 1/4	2 1/4-1 1/2	2 1/2-3 1/8	2 1/2-3 1/4	1 3/4	2 7/8-3	—

1) Koers van 1 Apr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag. 21-24 Mrt.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
29 Mrt. 1932	2.47 1/2	9.40	58.92 1/2	9.75 1/4	34.65	99 1/8
30 " 1932	2.47 7/8	9.25	58.93	9.75 1/2	34.63 1/2	99 1/8
31 " 1932	2.47 9/16	9.40 1/2	58.91	9.74	34.60	99 3/8
1 April 1932	2.47 1/2	9.40 1/2	58.80	9.74 1/2	34.62 1/2	99 1/8
2 " 1932	2.47 5/16	9.34	58.70	9.74 1/2	34.62 1/2	99 3/8
4 " 1932	2.47 5/16	9.30	58.60	9.74 1/2	34.62 1/2	99
Laagste d.w. 1)	2.4715	9.21	58.50	9.73 1/2	34.56	99
Hoogste d.w. 1)	2.4795	9.48	58.95	9.75 1/2	34.67 1/2	99 3/8
28 Mrt. 1932	—	—	—	—	—	—
21 " 1932	2.48 1/8	9.09 1/2	59.05	9.76	34.65	99 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
29 Mrt. 1932	48.—	35.25	7.35	1.50	12.87 1/2	18.80
30 " 1932	48.03 1/2	35.25	7.35	1.50	12.85	18.80
31 " 1932	48.—	35.25	7.35	1.50	12.85	18.67 1/2
1 April 1932	48.10	35.25	7.35	1.50	12.82 1/2	18.63
2 " 1932	48.07 1/2	35.25	7.35	1.49	—	—
4 " 1932	48.07 1/2	35.25	7.34	1.49 1/2	12.79	18.75
Laagste d.w. 1)	47.87 1/2	35.15	7.30	1.46	12.75	18.50
Hoogste d.w. 1)	48.12	35.25	7.37 1/2	1.52	12.90	19.—
28 Mrt. 1932	—	—	—	—	—	—
21 " 1932	47.92 1/2	35.35	7.33	1.49	12.86	18.77 1/2
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors *)	Buenos-Aires *)	Montreal *)
29 Mrt. 1932	50.40	52.—	49.75	4.36	65½	2.22½
30 " 1932	49.75	50.75	49.25	4.30	65½	2.23
31 " 1932	50.75	51.75	49.75	4.32	65½	2.23
1 April 1932	50.75	51.75	49.75	4.36	65½	2.24
2 " 1932	50.55	51.50	49.50	4.36½	65	2.22½
4 " 1932	50.25	51.25	49.10	4.30	—	2.23
Laagsted.w.1)	49.20	50.80	48.50	4.25	—	2.20
Hoogste d.w.1)	50.80	52.—	50.—	4.42½	65½	2.27
28 Mrt. 1932	—	—	—	—	—	—
21 " 1932	49.75	50.25	48.75	4.17½	—	2.22½
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95½	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 April 1932 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10½	9.40½	3½
Berlijn *)	100 Mark	59.26	58.90	6
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.74½	2½
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.62½	3½
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.92½	—
Zürich *)	100 "	48.—	48.10	2
Praag	100 Kronen	7.37½	7.34½	6
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.25	7
Boedapest	100 Pengö	43.51	33.—	7
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	7
Sofia	100 Leva	48.—	1.82½	9½
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.40	7½
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17½	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.21	11
Milaan	100 Lira	13.09	12.82½	6
Madrid	100 Peseta	48.—	18.65	6½
Lissabon	Escudo	2.68½	0.08½	7
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	51.75	5
Oslo *)	100 "	66.67	49.75	5
Stockholm *)	100 "	66.67	50.75	5
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	42.40	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.72½	7½
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	25.—	7½
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	47.75	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.50	5½
Helsingfors	100 Finnmark.	6.26½	4.32½	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.40	5
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.47½	3
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.20	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.85	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0563	0.64½	—
La Paz (Bolivia) *)	Boliviano	0.9080	0.70½	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075	0.15½	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.29½	6-7
Bogota (Columbia) *)	Peso	2.42	2.35	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	—	—
Lima (Peru) *)	Sol *)	0.69	0.69	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.15	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.41	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99½	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01½	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48½	2.47½	—
Managua (Nicar.) *)	Cordoba	2.48½	—	—
San Salvador *)	Colon	1.2440	0.93	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.71	6
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99½	4½
Kobe	Yen	1.24	0.82	5.84
Hong Kong	Dollar	—	0.61	—
Shanghai	Taël	—	0.818	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.09	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.27½	—
Bangkok	Baht	1.10	1.15	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.10½	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	11.85	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	9.63	—
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	7.52½	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	8.57	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg
 *) 1 Sol. = f 0.971½. *) Zichtkoers.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
29 Mrt. 1932	3,77½	3,93½	23,78	40,38
30 " 1932	3,77½	3,93½	23,80	40,38½
31 " 1932	3,807½	3,94½	23,80	40,38½
1 April 1932	3,78½	3,93½	23,80	40,44
2 " 1932	3,76	3,94½	23,77	40,44
4 " 1932	3,77½	3,94	23,75	40,43½
6 April 1931	4,852½	3,917½	23,81	40,08½
Muntpariteit	4,86	3,90½	23,81½	40,16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	19 Mrt. 1932	26 Mrt. 1932	28 Mrt./2 Apr. '32 Laagste/Hoogste	2 Apr. 1932
Alexandrië..	Piast p. £	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	287½	290	275	320
Bangkok...	Sh. p. tical	2/6	2/5	2/5	2/5
Budapest...	Pen. p. £	20½	20½	20	21
Buenos Aires	d. p. \$	38½	37½	36½	37½
Calcutta...	Sh. p. rup.	1/65½	1/64½	1/6	1/6½
Constantin..	Piast p. £	745	750	770	780
Hongkong..	Sh. p. \$	1/41½	—	1/3	1/41½
Kobe	Sh. p. yen	1/9½	1/9½	1/8½	1/9½
Lissabon...	Escu. p. £	109½	109½	109½	110½
Mexico	\$ per £	10.50	10.50	10.25	10.50
Montevideo	d. per £	30½	30½	28	30
Montreal...	\$ per £	4.07	4.18	4.10	4.22
Rio de Janeiro	d. per Mil.	41/16	41/16	37/8	41/16
Shanghai...	Sh. p. tael	1/9½	—	1/8½	1/9½
Singapore	id. p. \$	2/327½	—	2/315	2/315
Valparaiso 1)	\$ per £	30.50	31	31.50	32.50
Warschau..	Zl. p. £	31	33½	33	35

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
29 Mrt. 1932..	1711/10	30	29 Mrt. 1932....	108/11
30 " 1932..	171/8	29½	30 " 1932....	110/5
31 " 1932..	173/8	29½	31 " 1932....	109/1
1 April 1932..	1771/10	29½	1 April 1932....	108/4
2 " 1932..	17½	29½	2 " 1932....	108/11
4 " 1932..	173/8	291/8	4 " 1932....	109/11
6 April 1931..	—	27½	6 April 1931....	—
27 Juli 1914..	2411/16	59	27 Juli 1914....	84/11

) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in 8c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Mrt. 1932	31 Mrt. 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	/ 88.182.325,04	/ 66.537.108,99
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 1.033.456,18	" 366.264,04
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 172.867.451,55	" 173.582.787,13
Id. aan Suriname	" 14.327.892,17	" 11.435.668,17
Id. aan Curaçao	" 8.013.330,56	" 8.019.397,96
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 111.162.170,25	" 110.869.617,61
Daggeldleeningen tegen onderpand	—	—
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	" 22.870.591,01	" 19.272.810,21
Id. op andere Staatsbedrijven 1)	" 16.216.579,13	" 15.738.541,14
Kasgeldleeningen aan gemeenten	" 72.928.468,85	" 71.445.864,02
Verplichtingen.		
Schatkistbiljetten in omloop	/ 177.962.000,—	/ 177.962.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 341.110.000,—	" 341.100.000,—
Waarvan rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst	—	—
Zilverbons in omloop	" 1.898.420,—	" 1.890.002,—
Schuld op ult. Februari 1932 aan de gem. verstrekt wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink. belast. en opc. op de Rijksink. bel.	" 11.693.249,31	" 11.693.249,31
Schuld op ult. Februari 1932 aan de gem. verstrekt weg. aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. ender gem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 2.801.635,73	" 2.800.635,73
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen 1)	" 47.615.431,50	" 47.925.371,04
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 90.752.689,70	" 6.058.293,89
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 496.279,82	" 506.279,82
Id. aan diverse instellingen 1)	" 18.316.169,03	" 40.308.066,49

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	26 Mrt. 1932	2 April 1932
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
w.o. muntbiljetten	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f/ 173.466.000,—	f/ 175.413.000,—
Schatkistpromessen	" 13.835.000,—	" 11.785.000,—
Schatkistbiljetten	" 20.075.000,—	" 25.520.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 3.391.000,—	" 3.418.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 6.539.000,—	" 6.639.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 872.000,—	" 737.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 15.361.000,—	" 17.765.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 April 1932.

		Activa.		f
		Hfdbk. f	Bijbkn. f	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	f	45.461.189,91	2.936.001,95	58.828.369,24
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f	10.431.177,38		
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f	84.409.787,—		
Beleeningen incl. vrach. in rek.-crt. op onderp.	f	35.885.736,34	7.077.408,52	96.677.775,61
	f	53.714.630,75		
Op Effecten	f	95.669.532,12		96.677.775,61
Op Goederen en Spec.	f	1.008.243,49		
Voorschotten a. h. Rijk	f	97.690.885,—		910.397.451,17 ¹⁾
Munt en Muntmateriaal	f	788.071.425,82		
Munt, Goud	f	885.762.310,82		910.397.451,17 ¹⁾
Munt, Zilver, enz.	f	24.635.140,35		
Muntmat., Zilver.	f	—		
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	f	21.439.390,83		5.000.000,—
Gebouwen en Meub. der Bank	f	5.000.000,—		
Diverse rekeningen	f	35.892.824,49		1.212.645.598,34
	f	1.212.645.598,34		
		Passiva.		f
		Kapitaal	Reservefond's	
Bijzondere reserve	f	20.000.000,—	7.563.205,59	910.397.451,17 ¹⁾
Pensioenfonds	f	8.000.000,—	7.512.598,64	
Bankbiljetten in omloop	f	996.021.615,—		98.533,24
Bankassignatiën in omloop	f	98.533,24		
Rek.-Cour. { Het Rijk	f	36.719.514,77		163.587.021,56
saldo's: { Anderen	f	126.867.506,79		
Diverse rekeningen	f	9.862.624,31		446.440.236,46
	f	1.212.645.598,34		

 Beschikbaar metaalsaldo f 446.440.236,46
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. 1.116.100.590,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 102.493.046,09.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
4 April '32	97.691	788.071	996.022	163.686	446.440	78
28 Mrt. '32	97.690	781.709	983.321	185.800	436.347	77
21 " '32	97.690	778.463	966.922	192.766	437.426	78
14 " '32	97.690	777.971	975.677	181.179	437.872	78
7 " '32	97.690	783.642	988.123	174.418	441.248	78
29 Febr. '32	97.690	781.591	1007.832	164.120	436.247	77
7 April '31	84.484	361.495	852.402	24.812	128.833	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
4 April 1932	58.828	—	96.678	84.410	35.893
28 Mrt. 1932	62.112	—	97.235	84.410	42.010
21 " 1932	63.113	—	94.642	84.349	36.778
14 " 1932	63.552	—	93.941	84.309	34.783
7 " 1932	64.522	—	92.836	84.309	34.812
29 Febr. 1932	69.146	—	99.134	84.309	34.499
7 April 1931	44.385	—	120.166	212.019	43.266
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaaf van 4 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluippost activa.

SURINAAMSCHER BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
12 Mrt. 1932..	885	1.184	878	941	801
5 " 1932..	885	1.367	620	950	744
27 Febr. 1932..	896	1.249	579	961	600
20 " 1932..	896	1.090	751	953	694
14 Mrt. 1931	840	1.174	548	843	528
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluip. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Apr. 1932	151.600		225.600	32.100	48.520
26 Mrt. 1932	150.200		224.800	32.000	47.480
19 " 1932	153.600		227.200	32.700	49.640
5 Mrt. 1932	112.588	47.003	229.410	37.258	52.924
27 Febr. 1932	112.436	46.156	225.395	34.472	54.645
20 " 1932	112.521	45.139	227.324	31.544	54.113
13 " 1932	112.485	45.945	231.376	26.335	53.345
4 Apr. 1931	118.689	47.604	242.079	40.605	53.220
5 Apr. 1930	138.815	31.136	269.985	44.078	44.326
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Apr. 1932		106.100		***	59
26 Mrt. 1932		104.800		***	58
19 " 1932		106.400		***	59
5 Mrt. 1932	8.969	27.456	45.871	21.908	60
27 Febr. 1932	8.945	26.998	46.915	21.884	61
20 " 1932	9.028	27.101	49.065	21.002	61
13 " 1932	9.075	26.080	48.385	20.914	61
4 Apr. 1931	8.987	29.376	35.088	31.094	58
5 Apr. 1930	8.699	30.870	52.948	40.155	54
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 Mrt. 1932	121.432	360.529	35.278	11.725	51.087
23 " 1932	121.410	358.836	36.971	11.273	48.644
16 " 1932	121.461	353.714	42.091	11.380	38.797
9 " 1932	121.455	354.475	41.327	11.545	44.930
2 " 1932	121.453	351.786	44.015	11.577	35.948
24 Febr. 1932	121.348	346.404	49.368	11.493	37.321
1 April 1931	145.387	357.057	47.409	24.629	25.685
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
30 Mrt. '32	35.698	27.231	54.566	34.381	35.903	30 ²⁹ / ₃₂
23 " '32	37.616	16.439	73.449	32.970	37.574	32 ³ / ₃₂
16 " '32	40.296	9.477	73.054	32.433	42.747	37 ³ / ₃₂
9 " '32	54.371	7.836	93.565	33.182	41.980	31 ³ / ₃₂
2 " '32	47.236	7.023	80.483	33.476	44.667	36 ²⁹ / ₃₂
24 Febr. '32	33.676	14.125	67.924	32.198	49.943	43 ¹¹ / ₃₂
1 Apr. '31	30.350	17.243	58.798	34.693	48.330	43 ¹⁰ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
25 Mrt. '32	76.832	1.032	3.849	13.604	8.784	2.716	3.200
18 " '32	76.509	1.033	3.923	13.134	8.805	2.771	3.200
11 " '32	76.157	1.010	4.150	13.438	8.934	2.779	3.200
4 " '32	75.738	1.011	4.833	13.402	8.903	2.803	3.200
27 Mrt. '31	56.116	739	6.939	26.451	19.368	2.858	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culleren
25 Mrt. '32	6.881	2.047	81.782	168	3.358	24.962
18 " '32	6.881	2.126	81.929	435	3.388	23.837
11 " '32	6.881	2.030	82.581	214	3.439	23.534
4 " '32	6.882	2.190	83.453	468	3.442	22.654
27 Mrt. '31	5.082	2.280	77.864	2.399	9.374	12.577
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Table with 5 columns: Data, Goud, Daarvan bij buit., Deviezen als goud-dekking, Andere wissels en cheques, Beleeningen. Rows for Mrt. 1932, Feb. 1932, Mrt. 1931, Juli 1914.

Table with 5 columns: Data, Effecten, Diverse Activa, Circulatie, Rekg.-Crt., Diverse Passiva. Rows for Mrt. 1932, Feb. 1932, Mrt. 1931, Juli 1914.

1) Onbelast. *) W.o. Rentenbankscheine 31, 23, 14, 7 Mrt. 29 Febr. '32 en 31 Mrt. '31 resp. 16; 23; 19; 17; 8; 7 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Table with multiple columns: Data, Goud (Munt en metaal, Wissels op het buitenl.), Goud en zilver b. d. schatkist, Binnen- en buitenlandse wissels, Beleeningen op Belgische Staatsfondsen, Voorsch. afd. Staat voor uitge-trokken markten, Circulatie, Rekg. Crt., Schatkist, Partic. Rows for Mrt. 1932, Feb. 1932, Mrt. 1931, Apr. 1931.

1) 1931.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 5 columns: Data, Goudvoorraad (Totaal bedrag, Dekking F.R. Notes), Wettig betaal-middel Zilver etc., Wissels (In her-disc. v. d. member banks, In de open markt gekocht). Rows for Mrt.'32, Feb.'32, Mrt.'31.

Table with 6 columns: Data, Belegd in U.S. Gov. Sec., F.R. Notes in circula-tie, Totaal Depo-sito's, Gestort Kapitaal, Goud-De-kings-perc.), Algem. Dek-kings-perc. Rows for Mrt.'32, Feb.'32, Mrt.'31.

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opesichbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 6 columns: Data, Aantal banken, Dis-conto's en beleen., Beleg-ingen, Reserve bij de F. R. banks, Totaal depo-sito's, Waarvan time deposits. Rows for Mrt.'32, Feb.'32, Mrt.'31.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.

(In miljoenen Dollars.)

Table with 5 columns: Data, Goudvoorraad (Totaal bedrag, Dekking F.R. Notes), Wettig betaal-middel, Zilver etc., Wissels (In herdisc. van de member banks, In de open markt gekocht). Rows for Feb. 1932, Jan. 1932, Dec. 1931, Feb. 1931, Feb. 1930.

Table with 5 columns: Data, Belegd in U.S. Gov. Sec., F.R. Notes in circula-tie, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, Algemeen Dekkings-perc.). Rows for Feb. 1932, Jan. 1932, Dec. 1931, Feb. 1931, Feb. 1930.

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaal-middel tegenover F.R. notes en deposito's.

II. ZWEDSCHE RIJKBANK. (In miljoenen Kronen.)

Table with 6 columns: Data, Goud, Buiten- tegoed en wissels, Zweed-sche en vreemde Staatsf., Dis-conto's en Beleen.), Circu-latie, Rek. Crt. Rows for Mrt.'32, Feb.'32, Jan.'32, Dec.'31, Mrt.'31, Mrt.'30, Juli '14.

1) Vanaf 29 Oct. '27 excl. de voorschotten en kasreclien, die niet voor dekking beschikbaar zijn. 2) Alleen Zweedsche.

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In miljoenen Kronen.)

Table with 6 columns: Data, Goud, Tegoed in het buitenl., Effecten, Dis-conto's en Beleen., Circu-latie, Rek. Crt. Rows for Mrt. 1932, Feb. 1932, Jan. 1932, Dec. 1931, Mrt. 1931, Juli 1914.

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEK.

(In millioenen Kronen.)

Table with columns: Data, Goud, Pasmunt, Buitent. saldi, munt en wissels, Binnenl. wissels bel. en circd., Circulatie, Rek. Crt. 2)

1) Wegens andere berekening niet vergelijkbaar. 2) Actief.

V. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Staatsfondsen 1), Disconto's en Beleen., Circulatie, Regg. Crt. Partic., Regg. Crt. Staat

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk. 2) Actief.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Table with columns: Data, Goud, Goud-deviezen, Disconto's en Beleen., Effecten, Circulatie, Rek. Crt. 2)

1) Sedert 31 Maart '28 zonder rek.-crt. saldi in het buitenland. Deze zijn met ingang van dien datum met den post buitenlandsche wissels tot den post gouddeviezen samengesmolten.

2) Sedert 31 Mrt. '28 uitsluitend de dagelijks vervallende verplichtingen. 3) waarvan 19,4 zilver. 4) waarvan 18,9 zilver.

VII. OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Table with columns: Data, Goud, Vreemd geld, deviezen en tegd. ijh. buitl. 2), Andere edelvaluta, Disconto's en Beleen., Voorschot ald. Staat, Circulatie, Rek. Crt. 1)

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen. 2) Als dekking der circulatie en saldi in regg. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Table with columns: Data, Goud, Vreemd geld, deviezen te goed in het buitl. 1), Binnenl. wissels, ceelen en effecten, Voorshot aan den Staat, Circulatie, Regg.-Court Staat, Regg.-Court Partic.

1) Als dekking van biljetten en saldi in regg.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Table with columns: Data, Vordering op den Staat, Goud en Zilver, Vreemd geld en te goed in het buitl., Disconto's en beleeningen, Circulatie, Rek. Crt.

X. SUIDAFRIKAANSE RESERWEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Table with columns: Data, Goud en Goud-cert., Disconto's, Waarvan Reg.-papier, Circulatie, Rek. Crt., Algemeen Dekkings perc. 2)

*) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeischbare schulden: bankbiljetten en deposito's.

XI. BANK VAN LITHAUK.

(In millioenen Lita's.)

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Buitent. Deviezen, Disconto's en Beleen., Kapitaal, Bankbiljetten in omloop, Deposito's

1) Vanaf 15-2-'32 zilveren en andere munten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 April 1932.

Vooral in het begin der week was de markt nog onder den invloed van de feestdagen en kwamen slechts geringe zaken in tarwe tot stand. In Engeland waren koopers terughoudend, daar de koers voor het Pond sterk fluctueerde en de prijzen dientengevolge vrij sterk op en neer gingen, waarbij de anders van den grootsten invloed zijnde factoren van ondergeschikt belang waren. De depressie, welke was veroorzaakt door de mededeeling van den Farm Board, volgens welken plannen zouden zijn beraamd om groote hoeveelheden in Europa te verkoopen, was in de eerste dagen van de week nog niet uitgewerkt, niettegenstaande geruststellendere berichten omtrent de plannen van den Farm Board werden verspreid. Men deelde mede niet van plan te zijn meer dan 5 miljoen bushels per maand te verkoopen aan de gewone afnemers en alleen een débouché voor meerdere hoeveelheden te zoeken in landen, welke in den regel niet in de Ver. Staten koopen, zooals China en Brazilië. Het spreekt echter vanzelf, dat, wanneer de Ver. Staten naar China en Brazilië verkoopen, zij dan met Australië en Argentinië concurreren in die landen. Ook de schatting van de te verwachten vermeerderde bebouwing met zomertarwe in de Ver. Staten gaf de markt een flauw voorkomen. Het zal echter de vraag zijn, of de uitbreiding van de bebouwde oppervlakte, wat zomertarwe betreft, zoo groot zal worden als men nu meent, daar zulks hoofdzakelijk van het weer zal afhangen. In de tweede helft der week is in de stemming aan de tarwemarkt een verbetering ingetreden en zijn de prijzen aan de termijnmarkten, zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika, vrij belangrijk gestegen, deels tengevolge van verbeterde vraag, anderdeels van minder goede vooruitzichten van wintertarwe in de Ver. Staten. De door vorst veroorzaakte schade schijnt weliswaar kleiner te zijn dan op sommige tijden werd verwacht, doch nu zijn er weer klachten over droogte, welke uit verschillende streken van het wintertarvegebied komen. Het gemiddelde van vier particuliere schattingen voor de wintertarwe in de Ver. Staten geeft een verwachte opbrengst van 500 miljoen bushels tegen een opbrengst in het vorige jaar van 787 miljoen bushels. Ook ondervond de markt den invloed van een nieuwe verhooging in Frankrijk van het toegestane percentage buitenlandse tarwe, dat nu op 45 pCt. is bepaald. In handelskringen is men veelal de meening toegedaan, dat dit percentage verder verhoogd zal moeten worden. Men spreekt van de waarschijnlijkheid, dat 50 tot 60 pCt. noodzakelijk zal blijken te zijn. Van wintertarwe in Europa is weinig nieuws te vertellen. Eerst later zal blijken hoeveel schade aan de jonge planten is toegebracht. In Rusland wordt geklaagd over gebrek aan zaaigran. Aan de termijnmarkt te Chicago sloot tarwe 3 dollarcent per 60 lbs. hooger dan op 29 Maart, te Winnipeg 2 dollarcent hooger. Het slot te Buenos Aires was 22 centavos, te Rosario 20 centavos per 100 KG. hooger. Als merkwaardig feit wordt nog vermeld de verscheping van in Engeland opgeslagen Russische tarwe naar Griekenland.

Het aanbod van binnenlandsche rogge in Duitschland blijft schaarsch. De Duitse regering gaat voort met het doen van aanbiedingen uit haar voorraad en is geregeld kooper op de buitenlandse markt. Zoowel Plata- als Noord-Amerikaansche rogge wordt geregeld gekocht tot ook in den loop dezer week stijgende prijzen. Aan de termijnmarkt te Chicago was het slot voor rogge 2½ dollarcent per 56 lbs., te Winnipeg 1 dollarcent hooger dan op 29 Maart. Nu de winter voorbij is, blijkt, dat niet alleen in de Midden-Europeesche landen, doch ook in Pruisen de oogst van winterrogge van de vorst heeft geleden.

Na de feestdagen was de stemming voor maïs niet vast, hoewel het prijsniveau iets hooger was dan gedurende

de laatste dagen der voorafgaande week. Eenige booten waren binnengekomen en drukten de markt. Bovendien was de stemming voor nieuwen oogst verre van levendig en ondergingen de prijzen daarvoor eene verlaging. Zoowel in pas uitgegane als spoedig te vertrekken booten en ook in April-aflading werden tot de lagere prijzen zaken van beperkten omvang gedaan, die op aflading voornamelijk door de speculatie, welke verscheiden guldens per last lager afgaf dan de eerste hand. Toen het wekelijksche verschepingscijfer uit Argentinië bekend werd, dat hooger was dan gedurende de laatste weken, werd de stemming er niet vaster op. Een officiële Argentijnsche schatting van den oogst werd de vorige week bekend gemaakt. Volgens deze zou de maïsopbrengst in Argentinië 31.359.000 quarters bedragen, waarvan 23.000 quarters beschikbaar voor export. De in vergelijking met het vorige jaar lage schatting heeft weinig invloed op de markt gehad, daar men in handelskringen aan de gepubliceerde cijfers weinig geloof hecht. In het laatst der week is weder een verbetering ingetreden en konden met goede consumptievraag flinke hoeveelheden in het binnenland worden verkocht. Voor aangekomen maïs was de verbetering niet zoo groot als voor maïs op aflading, waarvoor verscheiden guldens per last meer betaald werd dan eenige dagen geleden. Het slot te Buenos Aires was voor maïs per April 10 centavos en te Rosario per Mei 20 centavos per 100 KG. hooger dan op 29 Maart. De maïsuitvoeren van den Donau waren de vorige week belangrijk grooter, doch hoofdzakelijk bestemd voor de Middellandsche Zee en het Noorden van Europa.

De stemming voor gerst bleef in de afgelopen week zeer vast, vooral voor disponibile Russische en spoedig verwachte Platagerst. Later zijn ook de prijzen voor Canadeesche gerst ter verscheping in April van beide Oceanen verhoogd en betaald. Het aanbod van gerst blijft schaarsch en beperkte omzetten hebben plaats gevonden. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was het slot voor gerst 1 dollarcent per 48 lbs. hooger dan op 29 Maart.

De prijzen voor Canada haver zijn in het begin der week gedaald, doch later is de verlaging weder geheel ingehaald. De termijnmarkt te Winnipeg was ½ dollarcent lager dan op 29 Maart. De prijzen voor Platahaver zijn vrijwel stationair gebleven met kleine omzetten.

SUIKER.

Gedurende de afgelopen week heerschte op de verschillende suikermarkten een kalme stemming.

In Amerika, waar de prijs voor ruwe Suiker in de voorafgaande week nog tot beneden 0.70 d.c. gedaald was, hebben enkele flinke transacties plaats gevonden tot ca. 0.70 d.c. basis Cubasuiker c. & fr.

Op de New-Yorksche termijnmarkt bleef Cuba nog in de verkoopende lijn. Het aanbod werd echter behoorlijk opgenomen. Nadat de noteringen gedurende de eerste helft der week iets aantrokken, trad eene reactie in, zoodat het slot op hetzelfde niveau kwam als de opening, met de volgende cijfers: Mei 0.72; Juli 0.78; Sept. 0.84 en Oct. 0.86, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 2.66 bedroeg.

De ontyangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 54.000 tons, de versmeltingen 43.000 tons tegen 44.000 tons verleden jaar en de voorraden 263.000 tons tegen 281.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Productie	1.950.000	2.650.000	3.100.000
Voorr. overgebracht per 1/1	1.745.971	1.418.000	321.000
Consumptie	20.000	30.000	20.384
Weekontv. afscheephavens	110.039	129.837	179.889
Totaal sedert 1/1 (N. Oogst)	716.514	1.012.734	1.592.494

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Mrt./2 Apr. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	27 Mrt./2 Apr. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	18.957	277.405	268.886	2.000	2.800	9.515	280.205	278.401
Rogge	8.280	94.781	102.333	—	640	105	95.421	102.438
Boekweit	54	5.642	6.224	—	—	145	5.642	6.369
Maïs	12.430	365.021	278.871	8.527	97.704	72.411	462.725	351.282
Gerst	2.742	99.771	166.853	1.050	6.535	14.717	106.306	181.570
Haver	3.108	62.158	89.503	—	1.292	1.073	63.450	90.576
Lijnzaad	918	63.840	39.683	19.899	107.621	166.534	151.461	206.217
Lijnkoek	4.154	29.349	19.641	—	50	107	29.399	19.748
Tarwemeel	446	7.118	25.569	89	2.958	11.259	10.076	36.828
Andere meelsoorten	1.041	14.084	15.907	292	4.380	4.608	18.464	20.515

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Weekexport	72.975	65.163	48.959
Totaal sedert 1/1	544.678	500.827	487.234
Voorraad afscheepavens	1.254.935	1.893.754	1.440.409
" binnenland	1.876.358	1.607.266	1.487.122
Aantal werkende fabrieken	125	99	152

In Engeland was de markt zeer rustig. Schommelingen van den Pondenkers hebben het zakendoen een weinig belemmerd.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Duitschland 1/3	1.527.000	1.766.000	1.372.000
Tsjecho-Slowakije 1/3	672.000	791.000	592.000
Frankrijk 1/3	688.000	833.000	598.000
Nederland 1/3	272.000	291.000	229.000
België 1/2	187.000	211.000	185.000
Hongarije 1/3	89.000	119.000	99.000
Polen 1/3	390.000	570.000	496.000
U.K. 1/3 Geïmp. Suiker	225.000	280.000	358.000
" 1/3 Binnenl.	12.000	115.000	79.000
Europa	4.062.000	4.976.000	4.008.000
V.S. Alle havens 27/2	355.000	464.000	645.000
Cubaanische havens 27/2	956.000	1.215.000	815.000
Cuba binnenland 27/2	1.500.000	1.460.000	885.000
Java 30/1	1.950.000	1.002.000	741.000
Totaal	8.823.000	9.117.000	7.094.000
waarvan geblokkeerd	1.890.000	1.930.000	—

Op de Londensch termijmarkt, waar nogal verkoopdrang te bespeuren viel, konden de noteringen zich niet handhaven en hebben deze nogal van haar waarde ingeboet. De slotnoteringen luiden als volgt: Mei Sh. 4/10 1/2; Aug. Sh. 5/3; Dec. Sh. 5 5/8 en Mrt. Sh. 5/8 1/2, Rietsuiker basis 96 pCt. c.i.f.

Op Java heeft de V.I.S.P. nog slechts 6000 tons Superior kunnen verkoopen.

Hier te lande was de stemming nogal onzeker en was er geen bepaalde tendens te bespeuren. De schommelingen der noteringen op de Amsterdamsche termijmarkt waren slechts zeer gering. Het slot luidde als volgt: Mei f 6%; Aug. f 6%; Dec. f 7.—. De omzet bedroeg 2200 tons.

KOFFIE.

De kalme stemming hield ook in de afgelopen week nog aan, doch de vraagprijzen in Brazilië waren hooger. Voor Santos zijn in de eerste hand de kost- en vrachtaanbiedingen dooreen ongeveer 7/8 ct. en voor Rio ongeveer 3/4 ct. per 1/2 K.G. gestegen. Nederlandsch-Indië daarentegen is met de ongewassen Sumatra Robusta-soorten op cif-conditiën 1/4 à 1/2 ct. en met gewassen Robusta 1/2 ct. per 1/2 K.G. lager.

Sedert het afkomen, tegen het einde van het vorig jaar, van de eerste aanbiedingen uit den nieuwen, thans nog loopenden oogst, zijn de prijzen der verschillende Centraal-Amerikaanse soorten belangrijker ingezakt. Costa Rica is dooreen ongeveer 20 à 25 % gedaald, Columbia ongeveer 30 %, Guatemala ongeveer 17 à 20 %, Salvador ongeveer 20 à 22 % en Caracas ongeveer 22 à 24 %. Zeer fraaie Costa Rica kost op het oogenblik nog circa 60 ct. per 1/2 K.G. Mooie grove Columbia, op aflading van het productieland, wordt aangeboden tot prijzen, hier uitkomende op ca. 33 à 35 ct., dito Guatemala op ca. 36 à 37 ct., dito Salvador op ca. 34 à 35 ct., doch er zijn van laatstgenoemde soort nog merken, die op 40 ct. komen te staan. Eerste soort Caracas komt uit op ca. 35 à 37 ct. Dat de prijzen van Columbia het meest gevallen zijn, is te wijten aan het aanvankelijke uitblijven van orders uit de Vereenigde Staten van Amerika, die het voornaamste afzetgebied dezer soort vormen. Mexico daarentegen is betrekkelijk slechts weinig teruggelopen en zeer fraaie merken gelden thans nog altijd 45 ct., sommige zelfs 50 ct. per 1/2 K.G. Reeds vroeger is te deze plaatse gemeld, dat de goedkoopere soorten van sommige Centraal-Amerikaanse koffie's, nu de prijzen zoo sterk gedaald zijn, op het oogenblik in vele gevallen in concurrentie treden met de goede kwaliteiten Santos koffie.

Volgens mededeeling van den Koffie-Raad van Brazilië zijn thans vernietigd:

bn. Santos	bn. Rio	bn. Victoria	bn. totaal
sedert 1 Juli 1931 .. 82.000	32.000	18.000	132.000
2.940.000 764.000 209.000 3.913.000			
waarbij nog komen 559.000 balen vóór 1 Juli 1931 vernietigd, dus totaal 4.472.000 balen.			

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per 1/2 K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping op ongeveer 25 1/2 à 26 1/2 ct., voor dito Prime Santos op ongeveer 26 1/4 à 27 ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, op ongeveer 20 1/2 à 21 ct.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN					ZUIVEL EN EIEREN				MINERALEN										
	TARWE 79 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G. 2)	ROGGE Zuid-Russische (74 K.G.) loco Rotterdam per 100 K.G.	MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.	GERST Z.-Russische (64 1/2 K.G.) loco Rotterdam per 2000 K.G.	LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering	KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl./merk	EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.	STEENKOLEN Westfaalsche/Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.	PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 1/2 m 33,90 Bé s. g. per barrel										
1925	17,20	10,00	23,50	100,0	236,00	100,0	56,—	9,18	10,80	100,0	1,68	100,0								
1926	15,90	9,24	11,75	89,9	174,25	75,3	198,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	8,58	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47	7,83	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	7,12	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67	5,63	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	355,10	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
1931	5,55	3,23	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	1,34	58,0	31,30	55,9	5,35	59,3	10,05	93,1	0,58	34,5
Jan. 1930	12,67	7,37	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72	6,82	8,17	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	6,34	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17	6,50	7,62	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16	69,3
Mei "	10,45	6,08	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18	70,5
Juni "	10,05	5,84	5,17	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18	70,5
Juli "	9,55	5,55	5,82	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,60	93,7	11,35	105,1	1,18	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	65,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	52,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34	20,5
Juli "	5,42	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97	28,9	4,02	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43	25,9
Sept. "	4,77	27,8	4,27	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	1,27	55,0	32,25	57,6	5,77	62,9	10,00	92,6	0,56	33,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	1,24	53,7	26,25	46,9	6,27	68,4	9,90	91,7	0,56	33,2
Nov. "	5,82	33,9	5,47	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	1,17	50,6	24,75	44,2	7,07	77,0	9,90	91,7	0,68	40,4
Dec. "	4,92	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	1,18	51,1	21,40	38,2	5,32	58,0	9,90	91,7	0,71	42,3
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	31,0	1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Febr. "	5,30	30,8	5,07	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Maart "	5,52	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	0,98	42,4	23,65	42,2	3,42	37,3	8,35	77,3	0,71	42,3
4 April "	5,50	32,0	6,20	47,4	86,00	37,1	122,00	51,7	137,00	29,6	0,95	41,1	20,50	36,6	2,70	29,4	8,50	78,7	0,86	51,2

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de nos. van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. 3) Tot Jan. 1931 American No. 2.

In Nederlandsch-Indië is de prijs van Palembang Robusta ¼ ct., van Benkoelen ½ ct., van Mandheling ¼ ct. en van gewassen Robusta ½ ct. per ½ K.G. gedaald. De noteeringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, April-verschepping, 16¼ ct.; Benkoelen Robusta, April-verschepping, 16¼ ct.; Mandheling Robusta, April-verschepping, 18 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, April-verschepping, 21½ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteeringen ¾ ct. op. April staat 21¼ ct. en alle andere maanden staan 21½ ct. per ½ K.G. genoteerd.

De officiële loco-noteeringen bleven onveranderd 23 ct. per ½ K.G. voor Robusta en 27 ct. voor Superior Santos.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
4 April	\$ 6.28	\$ 6.16	\$ 6.16	\$ 6.16
29 Maart	„ 6.20	„ 6.08	„ 6.05	„ 6.04
21 Maart	„ 6.20	„ 6.03	„ 6.02	—
14 Maart	„ 6.26	„ 6.16	„ 6.16	—

De dezer dagen verschenen Statistiek van de firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Maart de aanvoer geweest is als volgt:

	1932 bn.	1931 bn.	1930 bn.
in Europa	1.061.000	1.420.000	1.325.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.043.000	1.259.000	1.112.000
Totaal	2.104.000	2.679.000	2.437.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste drie maanden van het jaar bedroegen 6.280.000 balen tegen 7.202.000 balen in 1931 en 6.299.000 balen in 1930.

De Afleveringen in Maart waren:

	1932 bn.	1931 bn.	1930 bn.
in Europa	914.000	1.113.000	1.085.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.106.000	1.272.000	1.089.000
Totaal	2.020.000	2.385.000	2.174.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste drie maanden van het jaar waren 6.142.000 balen tegen 6.478.000 balen in 1931 en 6.048.000 balen in 1930.

Vanaf 1 Juli tot 1 April waren de Aanvoeren in Europa

en in Amerika tezamen 17.488.000 balen tegen 17.650.000 balen in 1930/31 en 16.338.000 balen in 1929/30, terwijl de Afleveringen bedroegen 17.107.000 balen tegen 17.370.000 balen in 1930/31 en 16.677.000 balen in 1929/30.

De zichtbare voorraad was op 1 April in Europa 2.181.000 balen tegen 2.034.000 balen op 1 Maart. In Amerika bedroeg hij 2.011.000 balen tegen 2.074.000 balen op 1 Maart. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 April 4.192.000 balen tegen 4.108.000 balen op 1 Maart. Hij bedroeg op 1 April 1931 — 3.243.000 balen en op 1 April 1930 2.546.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 April 6.548.000 balen tegen 6.615.000 balen op 1 Maart en 5.969.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 April nog niet bekend is, doch die op 1 Maart bedroegen 27.564.000 balen en op 1 April 1931 — 22.323.000 balen).

Rotterdam, 5 April 1932.

IJZER.

De positie van de ruwijzermarkt is in de afgelopen veertien dagen weinig veranderd. Transacties komen nog slechts sporadisch voor; het vrij nominale prijsniveau van 40 sh. goud fob. Antwerpen voor Lux 3 blijft gehandhaafd. In Schotland wordt het Continentale product reeds sedert eenigen tijd niet meer aangeboden. Verbruikers zitten hier met flinke voorraden Indisch (voor een groot deel basisch) en Midland en Cleveland gieterij-ijzer. Vooral dit laatste wordt bij den thans geldenden prijs voor deze markt (58/6 fot. Grangemouth) zeer slecht verkocht.

De stemming op de staalmarkt is nog zeer slap. Onder den druk van een ruim aanbod van gezeelde producten uit Frankrijk daalden de prijzen over de geheele linie. Staf-ijzer noteert thans nog maar 46 sh. goud fob. Antwerpen.

STEENKOLEN.

Van eenige verbetering op de internationale kolenmarkt is nergens sprake. De productie moet nog steeds worden ingekrompen. De Poolsche export verminderde in Februari zóó sterk, dat de Regeering dwangmaatregelen ten opzichte van de organisatie der kolenindustrie noodig achtte. Een groot aantal arbeiders moest worden ontslagen. De afzet-moeilijkheden voor de Nederlandsche mijnen nemen toe.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN				TEXTIELGOEDEREN				DIVERSEN			
ZILVER cash Londen per Standard Ounce	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton	KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.	KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto		
pence	Sh.	£	£	£	\$ cts.	pence	pence	fl.	fl.		
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
32¼/16	73/-	62.1/6	261.17/-	36.8/6	23.25	55,00	29,50	34,70	12,—		
28¼/16	89,3	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	24,75	82,0		
26¼/16	83,3	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	75,3	48,50	88,2		
26¼/16	81,1	66,1	90,4	63.16/-	102,8	22.5/-	86,0	51,50	93,6		
247/16	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23,5-	63,8		
17¼/16	55,4	67,1	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6		
13¾/16	41,6	55,1	75,3	36.5/-	58,4	110.1/-	42,0	12.1/-	33,1		
20¼/16	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4		
20¼/16	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2		
19¼/16	59,5	70,1	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6		
19¼/16	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3		
18¼/16	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/-	55,4	17.16/-	48,9		
16¼/16	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3		
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8		
16¾/16	51,0	65,1	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2		
16¼/16	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1		
16¼/16	51,5	63/6 6	87,1	43.-/-	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2		
16¾/16	51,9	63/6 6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7		
16¾/16	51,9	63/6 6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9		
137/16	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5		
12¼/16	38,9	58/6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5/6	36,4		
137/16	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2		
13¼/16	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3		
12¼/16	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6		
127/16	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8		
13¼/16	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1		
12¼/16	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9		
13¾/16	41,4	55/6	76,0	30.3/6	48,6	111.16/-	42,7	11.4/-	31,1		
13¾/16	43,0	46,1	63,0	28.2/6	45,3	101.1/6	39,6	10.9/6	28,8		
14¼/16	45,1	44/6	61,0	27.19/6	45,1	102.-/-	39,0	11.5/-	30,9		
14¾/16	44,6	41/6	56,8	27.6/6	44,2	98.17/6	37,8	10.16/-	29,6		
137/16	43,2	41/6	56,8	27.14/6	44,7	98.18/-	37,8	10.14/-	29,4		
14	43,6	41/6	56,8	26.4/-	42,2	99.2/6	37,9	10.5/-	23,1		
13¾/16	42,8	44/-	60,3	24.18/-	40,1	96.6/-	36,8	9.9/-	25,9		
13¾/16	41,6	45,1	61,6	23.8/-	37,7	85.10/-	32,7	8.11/6	23,5		

Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche. 1) Tot Jan. 1928 Maltling; van Jan. 1928 tot Notering Schotland 59/6. 2) 58/- 7) 1 April.

Men vreest nu weer verscherping van de Belgische contingentering. De quota aan Durham toegewezen voor April/Mei/Juni bedraagt 80 pCt. van standaard tonnages; aan Schotland eveneens. Dit is ongeveer hetzelfde als verleden jaar.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 7.50
Durham Ongezeefde	7.75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	9.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	7.25
Yorkshire gewasschen Singles	8.25
Westfaalsche Vettörder	9.—
" Vlamstukken I	10.—
" Smeenootjes	9.75
" Gasvlamförder	9.50
" Gietskokes	11.50
Hollandsche Eierbriketten	11.—

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkerholen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 8.50. Markt flauw. 5 April 1932

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Maart in duizenden balen.

	1932	1931	1930	1929	1928
Voorraad in Europa	2.034	1.788	1.431	1.743	1.758
Stoomend } Brazilië	449	768	775	507	460
n. Europa } Oost-Indië	70	50	33	38	35
	2.553	2.606	2.239	2.288	2.253
Voorraad Ver. Staten	2.074	1.161	852	849	833
Stoomend } Brazilië	537	634	590	551	410
naar } Oost-Indië	10	3	2	11	—
Ver.Staten }	5.174	4.404	3.683	3.699	3.496

Vorr. in Pernambuco	6	2	4	13	—
" " Bahia	31	39	15	13	71
" " Victoria	125	144	139	41	116
" " Rio de Janeiro	239	274	322	254	317
" " Santos	990	1.010	970	960	917
" " Paranagua	50	5	193	17	—

Totaal ... †*6.615 †*5.878 *5.326 *4.997 *4.917

Op 1 Februari ... †*6.956 †*5.417 *5.110 *5.016 *5.099
1931 1930 1929 1928 1927

Op 1 Juli ... †*6.397 †*5.593 *5.338 *5.729 *4.720

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

† Niet inbegrepen de gouvernementsvoorraad van Sao Paulo.

De binnenlandsche voorraden te

	Santos	Rio de Janeiro
1 Juli 1927	3.312.000 balen	
1 Februari 1928	13.354.000	
1 Maart 1928	13.211.000	
1 Juli 1928	11.672.000	1.180.000 balen
1 Februari 1929	12.279.000	532.000
1 Maart 1929	11.522.000	448.000
1 Juli 1929	8.785.000	136.000
1 Februari 1930	19.377.000	1.735.000
1 Maart 1930	19.686.000	1.756.000
1 Juli 1930	21.210.000	1.621.000
1 Februari 1931	21.739.000	1.673.000
1 Maart 1931	21.067.000	1.512.000
1 Juli 1931	18.568.000	572.000
1 Februari 1932	25.512.000	1.888.000

De gouvernementsvoorraad van Sao Paulo.

1 Februari 1931	2.825.000 balen
1 Maart 1931	2.800.000
1 Juli 1931	2.700.000
1 Februari 1932	2.525.000
1 Maart 1932	2.500.000

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN							INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M³.	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Af. N.-I. thee. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100		
			f	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	f	%			In-voer	Uit-voer
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,875	100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,--	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,625	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,875	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,375	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-15,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,625	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-13	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,375	42,9	117	136	62,6	57,9
Jan. 1930	147,50	93,9	-17,375	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,875	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr.	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,375	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,125	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,775	52,1	33	53,8	58	68,6	22,875	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,275	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,975	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-14	11,2	8,625	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,375	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-14,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr.	125,00	78,2	-13,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,125	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-13,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,625	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-13,125	8,8	8,575	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-13,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,375	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-13,125	8,8	8,575	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,125	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-13	8,4	8,775	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-12,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,125	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-12,375	6,7	7,525	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,375	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-12,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-12,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8
Dec. "	82,50	51,6	-12,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-12,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,125	36,6	103	107	54,2	58,4
Febr.	82,50	51,6	-12	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5	59,8
Maart "	70,00	43,8	-11,25	4,6	6,25	34,8	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1				58,3
4 April "	70,00	43,8	-11,5	4,2	6,25	34,8	23	37,5			14,125	39,4				

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend